

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prednesené 27. februára 2018¹

Vec C-135/16

**Georgsmarienhütte GmbH,
Stahlwerk Bous GmbH,
Schmiedag GmbH,
Harz Guss Zorge GmbH
proti
Bundesrepublik Deutschland**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Správny súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko)]

„Prejudiciálna otázka o platnosti - Rozhodnutie Komisie z 25. novembra 2014 o schéme štátnej pomoci SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN) - Nemecká pomoc pre energie z obnoviteľných zdrojov - Obmedzenie príplatku EEG v prospech energeticky náročných podnikov - Prípustnosť prejudiciálnej otázky - Uplatniteľnosť judikatúry TWD - Pojem štátna pomoc - Výhoda - Selektívny charakter pomoci - Prevod štátnych prostriedkov - Finančné toky medzi súkromnými hospodárskymi subjektmi kontrolovanými zo strany orgánov verejnej moci“

1. Nemecká právna úprava platná od 1. januára 2012 zaviedla mechanizmus podpory energie z obnoviteľných zdrojov (ďalej len „elektrina EEG“). Konkrétne zaviedla schému podpory výrobcov tohto druhu elektrickej energie, ktorá im prostredníctvom regulovaných taríf a trhových prémieí zaručuje za elektrickú energiu vyššiu ako trhovú cenu.

2. Na financovanie tejto schémy podpory sa zaviedol príplatok (ďalej len „príplatok EEG“), ktorý v praxi musia platiť koneční spotrebitelia. Pre železnice a podniky s vysokou spotrebou energie (ďalej len „podniky požierajúce energiu“)² v zásade tiež platila povinnosť platiť príplatok EEG. Nemecký zákonodarca ale prijal opatrenie, ktorým znížil sumu príplatku, ktorá pre ne platila, aby prispel k zníženiu ich nákladov, a tým k zachovaniu ich konkurencieschopnosti.

3. Dňa 25. novembra 2014 Európska komisia rozhodla, že zníženie príplatku EEG pre tieto podniky predstavuje štátnu pomoc, ktorá je zlučiteľná s vnútorným trhom len vtedy, ak spĺňa určité podmienky stanovené v článku 3 rozhodnutia (EÚ) 2015/1585 o schéme štátnej pomoci SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN), [ktorú poskytlo Nemecko na podporu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a energeticky náročných odberateľov]³.

1 Jazyk prednesu: španielčina.

2 Tento neologizmus pochádzajúci z talianskej terminológie som použil v návrhoch vo veci IRCCS – Fondazione Santa Lucia (C-189/15, EÚ:C:2016:287). Talianska právna úprava, ktorá bola predmetom tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania, síce vykazovala podobné znaky ako v prejednávanej veci, ale jej kvalifikovanie ako štátna pomoc nebolo sporné.

3 Ú. v. EÚ L 250, 2015, s. 122.

4. Pomoc (vo forme zníženia príplatku EEG), ktorá nespĺňala podmienky stanovené v rozhodnutí 2015/1585, bola vyhlásená za nezlučiteľnú s vnútorným trhom. Keďže sa to týkalo niektorých podnikov skupiny Georgsmarienhütte GmbH, žiadali od nich nemecké úrady v rámci výkonu tohto rozhodnutia okamžité vrátenie predmetných súm.

5. Niektoré podniky, ktoré boli povinné vrátiť pomoc, napadli rozhodnutie nemeckých úradov na vnútroštátnom súde, pričom vychádzali z neplatnosti rozhodnutia 2015/1585. Nemecká vláda zase podala proti tomu istému rozhodnutiu žalobu o neplatnosť na Všeobecnom súde (vec T-47/15), ktorú tento súd zamietol rozsudkom z 10. mája 2016⁴.

6. Vnútroštátny súd, ktorý sa stotožňuje s argumentom podnikov, ktoré sa na neho obrátili vo veci napadnutia rozhodnutia 2015/1585, predkladá prejudiciálnu otázku týkajúcu sa jeho platnosti, pričom tento návrh na začatie prejudiciálneho konania o tejto otázke vykazuje tak z procesnoprávneho, ako aj z hmotnoprávneho hľadiska podstatné ťažkosti.

7. Z procesného hľadiska sa musí Súdny dvor vyjadriť k tomu, či možno na prejednávany spor, v ktorom viaceré podniky napadajú na vnútroštátnych súdoch vnútroštátne rozhodnutia o vrátení pomoci, ktorú Komisia vyhlásila za protiprávnu, uplatniť rozsudok TWD Textilwerke Deggendorf⁵.

8. Súdny dvor musí preskúmať najmä to, či a) uprednostní priamu žalobu o neplatnosť a zamietne prejudiciálne otázky s podobným obsahom, alebo b) či naopak umožní podnikom, aby žalovali pred vnútroštátnymi súdmi a požiadali ich o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania o otázke týkajúcej sa platnosti rozhodnutia, ktorým Komisia vyhlásila pomoc za protiprávnu.

9. Z vecného hľadiska sa právny spor zaraďuje do dlhého zoznamu vecí týkajúcich sa štátnej pomoci v energetickom sektore. Zníženie príplatku EEG určitým podnikom požírajúcim energiu patrí k opatreniam, ktoré analyzovali rozsudky PreussenElektra⁶ a Vent De Colère a i.⁷ Súdny dvor musí v prejednávanej veci rozhodnúť spor o väčšej alebo menšej štátnej kontrole finančných prostriedkov súkromných hospodárskych subjektov, ako kritéria definície pojmu štátna pomoc.

I. Právny rámec

A. Právo Európskej únie: rozhodnutie 2015/1585

10. Článok 1 stanovuje:

„Štátna pomoc na podporu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a z banského plynu vrátane jej mechanizmu financovania, ktorú Nemecko neoprávnene poskytlo na základe zákona Erneuerbare-Energien-Gesetz 2012 (zákon o EEG z roku 2012), čím porušilo článok 108 ods. 3 zmluvy, je zlučiteľná s vnútorným trhom, ak Nemecko splní záväzok stanovený v prílohe I.“

4 Rozsudok Nemecko/Komisia (T-47/15, EU:T:2016:281). Proti tomuto rozsudku podala nemecká vláda odvolanie, o ktorom Súdny dvor ešte rozhoduje (C-405/16 P, Nemecko/Komisia).

5 Rozsudok z 9. marca 1994 (C-188/92, ďalej len „rozsudok TWD“, EU:C:1994:90).

6 Rozsudok z 13. marca 2001 (C-379/98, EU:C:2001:160).

7 Rozsudok z 19. decembra 2013 (C-262/12, EU:C:2013:851).

11. Článok 3 znie:

„1. Štátna pomoc, ktorá pozostáva zo znížených sadzieb príplatku za financovanie podpory elektriny z obnoviteľných zdrojov energie (príplatok EEG) v rokoch 2013 a 2014 pre energeticky náročných odberateľov (Besondere Ausgleichsregelung, pravidlo BesAR) a ktorú Nemecko neoprávnene zaviedlo v rozpore s článkom 108 ods. 3 zmluvy, je zlučiteľná s vnútorným trhom, ak patrí do jednej zo štyroch kategórií stanovených v tomto odseku.

Ak bola štátna pomoc poskytnutá podniku, ktorý patrí do odvetvia uvedeného v prílohe 3 k Usmerneniam o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020 (usmernenia z roku 2014), je zlučiteľná s vnútorným trhom, ak tento podnik zaplatil aspoň 15 % dodatočných nákladov, ktoré znášajú dodávateľia elektriny s ohľadom na povinnosť kupovať energiu z obnoviteľných zdrojov a ktoré sa následne prenášajú na ich odberateľov. Ak podnik zaplatil menej ako 15 % týchto dodatočných nákladov, štátna pomoc je aj tak zlučiteľná, ak podnik zaplatil sumu, ktorá zodpovedá aspoň 4 % jeho hrubej pridanej hodnoty, alebo v prípade podnikov s elektroenergetickou náročnosťou najmenej 20 %, ak zaplatil aspoň 0,5 % hrubej pridanej hodnoty.

Ak bola štátna pomoc poskytnutá podniku, ktorý nepatrí do odvetvia uvedeného v prílohe 3 k usmerneniam z roku 2014, ale v roku 2012 mal elektroenergetickú náročnosť aspoň 20 % a patril v tomto roku do odvetvia s intenzitou obchodovania najmenej 4 % na úrovni Únie, je zlučiteľná s vnútorným trhom, ak tento podnik zaplatil aspoň 15 % dodatočných nákladov, ktoré znášali dodávateľia elektriny s ohľadom na povinnosť kupovať energiu z obnoviteľných zdrojov a ktoré sa následne preniesli na odberateľov elektrickej energie. Ak podnik zaplatil menej ako 15 % týchto dodatočných nákladov, štátna pomoc je aj tak zlučiteľná, ak podnik zaplatil sumu, ktorá zodpovedá aspoň 4 % jeho hrubej pridanej hodnoty, alebo v prípade podnikov s elektroenergetickou náročnosťou najmenej 20 %, ak zaplatil aspoň 0,5 % hrubej pridanej hodnoty. Ak bola štátna pomoc poskytnutá podniku, ktorý bol oprávnený na získanie zlučiteľnej štátnej pomoci na základe druhého alebo tretieho pododseku, ale výška príplatku EEG, ktorý tento podnik zaplatil, nedosiahla úroveň, ktorá sa v týchto pododsekoch požaduje, zlučiteľné sú tieto časti pomoci:

- a) pre rok 2013 ide o časť pomoci, ktorá prekračuje 125 % príplatku, ktorý podnik skutočne zaplatil v roku 2013;
- b) pre rok 2014 ide o časť pomoci, ktorá prekračuje 150 % príplatku, ktorý podnik skutočne zaplatil v roku 2013.

Ak bola štátna pomoc poskytnutá podniku, ktorý nebol oprávnený na získanie zlučiteľnej štátnej pomoci na základe druhého alebo tretieho pododseku, a ak tento podnik zaplatil menej ako 20 % dodatočných nákladov na príplatok bez zníženia sadzby, zlučiteľné sú tieto časti pomoci:

- a) pre rok 2013 ide o časť pomoci, ktorá prekračuje 125 % príplatku, ktorý podnik skutočne zaplatil v roku 2013;
- b) pre rok 2014 ide o časť pomoci, ktorá prekračuje 150 % príplatku, ktorý podnik skutočne zaplatil v roku 2013.

2. Každá pomoc, na ktorú sa nevzťahuje odsek 1, je nezlučiteľná s vnútorným trhom.

12. Článok 6 ods. 1 stanovuje:

„Nemecko bude od príjemcov požadovať vrátenie nezlučiteľnej pomoci uvedenej v článku 3 ods. 2, a to v súlade s metódou opísanou v prílohe III.“

13. Článok 7 zaväzuje Nemecko, aby zabezpečil okamžité a účinné vrátenie nezlučiteľnej pomoci do štyroch mesiacov od dátumu oznámenia rozhodnutia.

B. Nemecké právo: Gesetz zur Neuregelung des Rechtsrahmens für die Förderung der Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien⁸

14. § 40 stanovuje:

„Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle podľa § 41 a § 42 na žiadosť zníži odbernému miestu príplatok EEG, ktorý je energetickým podnikom prenesený na konečného odberateľa, ktorými sú buď výrobné podniky s vysokou spotrebou energie, alebo železnice. K zníženiu dochádza preto, aby klesli náklady na elektrickú energiu týchto podnikov a bola zachovaná ich medzinárodná a medziodvetvová konkurencieschopnosť za predpokladu, že nebudú ohrozené ciele zákona a zníženie je v súlade so záujmami všetkých odberateľov elektrickej energie.“

15. § 41 znie takto: „1. Pri podniku výrobného odvetvia dochádza k zníženiu príplatku, len ak preukáže, že a v akom rozsahu:

(1) v poslednom uzatvorenom hospodárskom roku

- a) elektrická energia odobratá a spotrebovaná energetickým podnikom pre vlastnú spotrebu na odbernom mieste predstavovala aspoň 1 gigawatthodinu;
- b) pomer nákladov na elektrickú energiu znášaných podnikom a hrubej pridanej hodnoty podniku... predstavoval minimálne 14 %;
- c) príplatok EEG bol čiastočne prenesený na podnik a

(2) došlo k certifikácii, ktorou bola určená a vyhodnotená spotreba energie a potenciál na zníženie spotreby energie; uvedené neplatí pre podniky so spotrebou energie nižšou ako 10 gigawatthodín.

2. Splnenie podmienok uvedených v odseku 1 bode 1 sa preukazuje zmluvami o dodaní elektrickej energie a vyúčtovaním elektrickej energie za posledný uzatvorený hospodársky rok, ako aj potvrdením audítora, audítorskej spoločnosti, riadneho účtovníka alebo účtovníckej spoločnosti, na základe ročnej účtovnej uzávierky za posledný uzatvorený hospodársky rok. ... Podmienky odseku 1 bodu 2 sa preukazujú potvrdením certifikačného orgánu.

...

3. Pre podniky, ktorých odber energie v zmysle odseku 1 bodu 1 písm. a)

(1) je najmenej 1 gigawatthodina, sa príplatok EEG s ohľadom na elektrickú energiu pre vlastnú spotrebu na odbernom mieste vo vymedzenom čase

- a) nezníži pre časť elektrickej energie do 1 gigawatthodiny (vrátane);
- b) pre časť elektrickej energie od 1 gigawatthodiny do 10 gigawatthodín (vrátane) sa príplatok EEG, vypočítaný podľa § 37 ods. 2, zníži o 10 %;

⁸ Gesetz zur Neuregelung des Rechtsrahmens für die Förderung der Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien (zákon o novej úprave právneho rámca týkajúceho sa podpory elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie) z 28. júla 2011 (BGBl. 2011 I, s. 1634, ďalej len „zákon EEG z roku 2012“).

- c) pre časť elektrickej energie od 10 do 100 gigawatthodín (vrátane) sa príplatok EEG, vypočítaný podľa § 37 ods. 2, zníži o 1 %;
  - d) pre časť elektrickej energie nad 100 gigawatthodín sa zníži o 0,05 centov na kilowatthodinu alebo
- (2) spotreba energie je najmenej 100 gigawatthodín a ich pomer nákladov na elektrickú energiu a hrubej pridanej hodnoty je viac ako 20 %, sa príplatok EEG, vypočítaný podľa § 37 ods. 2, zníži o 0,05 centov na kilowatthodinu.

Dôkazy sa predkladajú analogickým uplatnením odseku 2.

4. Odborné miesto je súhrn všetkých priestorovo a fyzicky súvisiacich elektrických zariadení podniku, ktoré sa nachádzajú v samostatnom priestore podniku a sú napojené na sieť prevádzkovateľa siete jediným alebo viacerými odbornými bodmi.“

16. Podľa § 43 platí: „1. Žiadosť podľa § 40 ods. 1 v spojení s § 41 alebo § 42, spolu s úplnými podkladmi k žiadosti, je potrebné podať vždy k 30. júnu bežného roka (hmotnoprávna premlčacia lehota). Rozhodnutie je účinné voči žiadateľovi, energetickému podniku a príslušnému prevádzkovateľovi prenosovej sústavy. Účinnosť nadobúda k 1. januáru nasledujúceho roka s dobou účinnosti na jeden rok. Na účinky vyvolané predchádzajúcim rozhodnutím sa pri výpočte pomeru nákladov na elektrickú energiu a hrubej pridanej hodnoty podľa § 41 ods. 1 bodu 1 písm. b) a ods. 3 neprihliada.

...

3. Nárok prevádzkovateľa prenosovej sústavy zodpovedného na dotknutom odbornom mieste za zaplatenie príplatku EEG voči dotknutému energetickému podniku je znížený v súlade s rozhodnutím Bundesamtes für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle; prevádzkovateľ prenosovej sústavy je povinný zohľadniť toto zníženie v rámci § 36.“

17. Podrobnosti príplatku EEG boli spresnené najmä vo Verordnung zur Weiterentwicklung des bundesweiten Ausgleichsmechanismus (nariadenie o mechanizme kompenzácie) zo 17. júla 2009⁹, v znení § 2 Gesetz zur Änderung des Rechtsrahmens für Strom aus solarer Strahlungsenergie und zu weiteren Änderungen im Recht der erneuerbaren Energien (zákon, ktorým sa mení a dopĺňa právny rámec uplatniteľný na solárnu energiu a ktorým sa mení a dopĺňa zákon o obnoviteľných zdrojoch energie) zo 17. augusta 2012¹⁰, ako aj vo Verordnung zur Ausführung der Verordnung zur Weiterentwicklung des bundesweiten Ausgleichsmechanismus (nariadenie, ktorým sa vykonáva nariadenie o mechanizme kompenzácie) z 22. februára 2010¹¹ (BGBl. 2010 I, s. 134), v znení Zweite Verordnung zur Änderung der Ausgleichsmechanismus-Ausführungsverordnung (druhé nariadenie, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie, ktorým sa vykonáva mechanizmus kompenzácie) z 19. februára 2013¹².

9 BGBl. 2009 I, s. 2101.

10 BGBl. 2012 I, s. 1754.

11 BGBl. 2010 I, s. 134.

12 BGBl. 2013 I, s. 310.

II. Spor vo veci samej, žaloby na Všeobecnom súde a prejudiciálna otázka

18. Dňa 18. decembra 2013 oznámila Komisia Spolkovej republiky Nemecko svoje rozhodnutie o začatí konania podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ vo veci podpory elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a zníženého príplatku EEG pre energeticky náročných odberateľov¹³.

19. Deväť podnikov skupiny Georgsmarienhütte podalo na Všeobecnom súde samostatné žaloby o neplatnosť tohto (pôvodného) rozhodnutia.¹⁴

20. Dňa 9. júna 2015 Všeobecný súd rozhodol o tom, že

- päť konaní o týchto žalobách zastavuje¹⁵ z dôvodu ich bezpredmetnosti, keďže Komisia rozhodnutím 2015/1585 konštatovala, že pomoc, ktorú Nemecko žalujúcim podnikom poskytlo, je zlučiteľná s vnútorným trhom,
- zastavuje z dôvodu bezpredmetnosti aj ďalšie štyri konania o žalobách,¹⁶ pretože podľa rozhodnutia 2015/1585 žalujúce podniky dostali čiastočne protiprávnu pomoc, ktorú musia vrátiť. V týchto štyroch uzneseniach rozhodol o tom, že návrhy žalujúcich podnikov na rozšírenie ich žalôb v tom zmysle, aby napádali platnosť rozhodnutia 2015/1585, sú neprípustné. Všeobecný súd odkázal podniky na možnosť podať proti rozhodnutiu 2015/1585 žalobu o neplatnosť, ktorú sami zvažovali v prípade zamietnutia ich návrhov na rozšírenie žalôb.¹⁷

21. Tieto štyri podniky skupiny Georgsmarienhütte, ktoré pôsobia v oblasti výroby ocele, zlievarenstva a spracovania ocele, nepodali proti uzneseniam Všeobecného súdu z 9. júna 2015 na Súdnom dvore odvolanie. Na rozdiel od iných podnikov, ktoré sa nachádzali v tej istej situácii,¹⁸ a na rozdiel od nemeckej vlády¹⁹ nepodali na Súdnom dvore ani žalobu o neplatnosť rozhodnutia 2015/1585.

22. Procesná stratégia štyroch podnikov skupiny Georgsmarienhütte spočívala v tom, že na nemeckých súdoch napadli (vnútroštátne) správne akty, ktoré im na základe rozhodnutia 2015/1585 nariadili vrátiť časť pomoci, ktorá bola vyhlásená za protiprávnu.

23. V rokoch 2012 a 2013 boli vydané týmto podnikom rozhodnutia o znížení príplatku EEG z dôvodu, že sú energeticky nároční odberatelia. Tieto rozhodnutia boli rozhodnutiami z 25. novembra 2014 (teda z toho istého dňa, v ktorý bolo prijaté rozhodnutie 2015/1585) so spätným účinkom čiastočne zrušené a súčasne nemecké úrady žiadali od podnikov vrátenie pomoci v rozsahu, v akom ich Komisia vyhlásila za protiprávnu.²⁰

13 Štátna pomoc - Nemecko - Štátna pomoc SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN) - Podpora elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a nižší príplatok EEG pre energeticky náročných odberateľov - Výzva na predloženie pripomienok v súlade s článkom 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 37, 2014, s. 73).

14 Uznesenia z 9. júna 2015, Stahlwerk Bous/Komisia (T-172/14, neuvěřnené, EU:T:2015:402); WeserWind/Komisia (T-173/14, neuvěřnené, EU:T:2015:416); Dieckerhoff Guss/Komisia (T-174/14, neuvěřnené, EU:T:2015:415); Walter Hundhausen/Komisia (T-175/14, neuvěřnené, EU:T:2015:423); Georgsmarienhütte/Komisia (T-176/14, neuvěřnené, EU:T:2015:414); Harz Guss Zorge/Komisia (T-177/14, neuvěřnené, EU:T:2015:395); Friedrich Wilhelms-Hütte Eisenguss/Komisia (T-178/14, neuvěřnené, EU:T:2015:409); Schmiedewerke Gröditz/Komisia (T-179/14, neuvěřnené, EU:T:2015:401), a Schmiedag/Komisia (T-183/14, neuvěřnené, EU:T:2015:396).

15 Uznesenia z 9. júna 2015, WeserWind/Komisia (T-173/14, neuvěřnené, EU:T:2015:416); Dieckerhoff Guss/Komisia (T-174/14, neuvěřnené, EU:T:2015:415); Walter Hundhausen/Komisia (T-175/14, neuvěřnené, EU:T:2015:423); Friedrich Wilhelms-Hütte Eisenguss/Komisia (T-178/14, neuvěřnené, EU:T:2015:409), a Schmiedewerke Gröditz/Komisia (T-179/14, neuvěřnené, EU:T:2015:401).

16 Uznesenia z 9. júna 2015, Stahlwerk Bous/Komisia (T-172/14, neuvěřnené, EU:T:2015:402); Georgsmarienhütte/Komisia (T-176/14, neuvěřnené, EU:T:2015:414); Harz Guss Zorge/Komisia (T-177/14, neuvěřnené, EU:T:2015:395), a Schmiedag/Komisia (T-183/14, neuvěřnené, EU:T:2015:396).

17 Uznesenie z 9. júna 2015, Georgsmarienhütte/Komisia (T-176/14, EU:T:2015:414, bod 24). V ďalších troch uzneseniach ide o totožný bod.

18 Veci T-103/15, T-108/15, T-109/15, T-294/15, T-319/15, T-605/15, T-737/15, T-738/15 a T-743/15.

19 Vec T-47/15, Nemecko/Komisia.

20 Napriek tomu, že nemecká vláda napadla rozhodnutie 2015/1585 na Všeobecnom súde, BAFA sa domnieval, že toto rozhodnutie, ktoré je podľa článku 288 ZFEÚ záväzné, musí vykonať, pretože pomoc poskytnutá správnym aktom a porušujúca právo Únie musí byť zrušená, pričom sa neuplatňuje legitímna dôvera podľa § 48 ods. 2 Verwaltungsverfahrensgesetz (nemecký zákon o správnom konaní, ďalej len „VwVfG“).

24. Žalobcovia v konaní vo veci samej napadli rozhodnutia o čiastočnom zrušení na Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (Spolkový úrad pre hospodárstvo a kontrolu vývozov, ďalej len „BAFA“). Keďže na ich sťažnosti nedostali výslovnú odpoveď, podali 26. marca 2015 žalobu na Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Správny súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko), ktorý položil túto prejudiciálnu otázku týkajúcu sa platnosti:

„Je rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/1585 z 25. novembra 2014 o schéme štátnej pomoci SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN), [ktorú poskytlo Nemecko na podporu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a energeticky náročných odberateľov] [oznámené pod číslom C(2014) 8786] v rozpore so Zmluvou o fungovaní Európskej únie, pretože Komisia kvalifikovala obmedzenie výšky príplatku EEG ako štátnu pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ?“

25. Podniky skupiny Georgsmarienhütte, nemecká vláda a Komisia podali písomné pripomienky a zúčastnili sa pojednávania 5. decembra 2017. Vec bola pridelená veľkej komore Súdneho dvora.

III. O prípustnosti prejudiciálnej otázky

26. Komisia namieta, že prejudiciálna otázka je neprípustná z dvoch dôvodov:

- po prvé sa uplatňuje rozsudok TWD, podľa ktorého na to, aby subjekt mohol pred vnútroštátnymi súdmi namietať neplatnosť aktu Únie, je potrebné, aby nemal právo podať priamu žalobu proti uvedenému aktu podľa článku 263 ZFEÚ,
- po druhé sa uplatňuje aj judikatúra Adiamix²¹, podľa ktorej vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania musí odôvodniť svoje pochybnosti o platnosti predpisu Únie a nesmie sa obmedziť na to, že len odkáže na argumenty, ktoré mu predložili strany sporu.

27. Nemecká vláda a podniky skupiny Georgsmarienhütte odporujú týmto úvahám Komisie a namiesto toho sa domnievajú, že prejudiciálna otázka je prípustná.

A. Uplatnenie výnimky podľa rozsudku TWD

28. „Výnimka podľa rozsudku TWD“ obmedzuje možnosti účastníkov konania požiadať vnútroštátne súdy o to, aby prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania spochybnili platnosť aktu Únie. Pred tým, ako sa budem zaoberať otázkou, či je tento rozsudok uplatniteľný v prejednávanej veci, považujem za potrebné bližšie analyzovať jeho podstatné znaky.

1. Úvodná úvaha

29. Každá strana je v rámci konania pred súdmi členského štátu oprávnená požiadať vnútroštátny súd o to, aby predložil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku „o platnosti aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie“, ak tieto slúžili vnútroštátnym úradom ako základ pre rozhodnutia, ktoré sú predmetom daného konania.

30. Návrh na začatie prejudiciálneho konania je výlučnou právomocou vnútroštátneho súdu,²² ktorý môže vyhlásiť akty Únie za platné, ale nie za neplatné.²³

21 Uznesenie z 18. apríla 2013, Adiamix (C-368/12, neuvverejnené, EU:C:2013:257, body 21 a 22).

22 Článok 267 ZFEÚ. Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 27. novembra 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756, bod 39 a citovaná judikatúra).

23 Rozsudok z 22. októbra 1987, Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452, body 14 a 15). Pozri aj rozsudky z 10. januára 2006, IATA a ELFAA (C-344/04, EU:C:2006:10, body 27 a 30), a z 3. októbra 2013, Inuit Tapiriit Kanatami a i./Parlament a Rada (C-583/11 P, EU:C:2013:625, bod 95).

31. V rozsudku TWD Súdny dvor uviedol, že „... požiadavky právnej istoty vedú k vylúčeniu možnosti, aby príjemca pomoci tvoriacej predmet rozhodnutia Komisie prijatého na základe článku 93 Zmluvy, ktorý mohol toto rozhodnutie napadnúť, ale nechal uplynúť lehotu stanovenú v tomto ohľade článkom 173 tretím odsekom Zmluvy, spochybnil jeho zákonnosť pred vnútroštátnymi súdmi prostredníctvom žaloby podanej proti opatreniam na vykonanie tohto rozhodnutia, ktoré prijali vnútroštátne orgány“²⁴.

32. Súdny dvor od roku 1994 opakovane potvrdil platnosť judikatúry TWD. Poslednýkrát bola potvrdená a vymedzená v rozsudku veľkej komory A a i.,²⁵ ktorý v podstate potvrdzuje judikatúru Súdneho dvora v predchádzajúcich rozhodnutiach.

33. Judikatúra TWD teda obmedzuje možnosť spochybníť zákonnosť aktov Únie, ktoré majú právne účinky, a to s cieľom zachovať právnu istotu.²⁶ Toto obmedzenie platí aj pre členské štáty.²⁷ Možnosť napadnúť akty Únie tým nezanikne, ale výkon tohto práva je obmedzený: ten, kto je nepochybne oprávnený ich napadnúť, musí tak urobiť v rámci stanovenej (v zásade dvojmesačnej) lehoty, a to na orgánoch príslušných konštatovať ich neplatnosť (Všeobecný súd).²⁸

34. Pôsobnosť judikatúry TWD sa teda obmedzuje na prípady, v ktorých by žaloba jednotlivca o neplatnosť na Všeobecnom súde bola jednoznačne prípustná. Táto okolnosť doteraz nastala len v málo prípadoch,²⁹ bezpochyby na základe obmedzení, ktoré stanovuje článok 263 ZFEÚ³⁰ a ktoré sa týkajú aktívnej legitímácie jednotlivca³¹ na podanie žalôb o neplatnosť na Všeobecnom súde. Ak aktívna legitímácia nie je jasná, jednoznačná a zjavná, Súdny dvor odmieta uplatňovať výnimku podľa rozsudku TWD.³²

24 Rozsudok TWD, bod 17.

25 Rozsudok zo 14. marca 2017, A a i. (C-158/14, EU:C:2017:202, bod 70), ktorý sa uvádza v rozsudku TWD, bod 18, a v rozsudku z 15. februára 2001, Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101). V bode 70 sa uvádza: „... návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa platnosti aktu Únie možno zamietnuť iba v prípade, že hoci by bola žaloba o neplatnosť podaná proti aktu Únie zjavne prípustná, fyzická alebo právnická osoba, ktorá môže podať takúto žalobu, tak neurobila v stanovenej lehote a napadla neplatnosť tohto aktu v rámci vnútroštátneho konania, aby naviedla vnútroštátny súd obrátiť sa na Súdny dvor s daným návrhom na začatie prejudiciálneho konania týkajúcim sa platnosti uvedeného aktu, pričom tak obchádza konečnú povahu, ktorú voči nej nadobúda uvedený akt po uplynutí lehoty na podanie žaloby“.

26 Rozsudok TWD, bod 16: „Procesné lehoty majú za cieľ zabezpečiť právnu istotu tým, že zabráňujú nekonečnému spochybňovaniu právnych aktov Spoločenstva, ktoré zakladajú právne účinky“. Pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. januára 1997, Wiljo (C-178/95, EU:C:1997:46, bod 19), a z 15. februára 2001, Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101, bod 29).

27 Rozsudok z 22. októbra 2002, National Farmers' Union (C-241/01, EU:C:2002:604, bod 36).

28 Rozsudok TWD, bod 18: „Ak by sa dotknutej osobe za týchto okolností priznala možnosť namietať proti výkonu rozhodnutia na vnútroštátnom súde na základe jeho protiprávnosti, znamenalo by to priznať tejto osobe možnosť vyhnúť sa definitívnemu charakteru, ktorý má vo vzťahu k nej rozhodnutie po uplynutí lehôt, v ktorých ho možno napadnúť.“ Pozri v tomto zmysle neskoršie rozsudky z 15. februára 2001, Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101, bod 30); z 27. novembra 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756, bod 41), a z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português (C-667/13, EU:C:2015:151, body 28 a 30).

29 Rozsudok TWD, body 17 až 25, ako aj rozsudky z 30. januára 1997, Wiljo (C-178/95, EU:C:1997:46, body 15 až 25), a z 15. februára 2001, Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101, body 29 až 40).

30 Na účely posilnenia právnej ochrany fyzických a právnických osôb proti aktom Únie sa síce Lisabonskou zmluvou rozšírili podmienky, za ktorých je žaloba o neplatnosť prípustná, a to prijatím článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, ktorý takúto žalobu pripúšťa aj voči regulačným aktom, ktoré sa jej priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia. Súdny dvor ale rozhodol, že toto rozšírenie podmienok nevedie k zániku výnimky podľa rozsudku TWD. Pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júna 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia (C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368), a zo 14. marca 2017, A a i. (C-158/14, EU:C:2017:202), v ktorého bode 69 sa uvádza, že „toto rozšírenie podmienok prípustnosti žalôb o neplatnosť... naopak umožňuje spochybníť na vnútroštátnom súde platnosť aktu Únie, ak by žaloba o neplatnosť, ktorú by na Všeobecnom súde podal niektorý z účastníkov sporu pred týmto súdom, nebola zjavne prípustná“.

31 Tieto obmedzenia neplatia, ak je účastníkom konania členský štát, ktorý je vždy oprávnený podať žalobu o neplatnosť.

32 Pozri najmä rozsudky z 23. februára 2006, Atzeni a i. (C-346/03 a C-529/03, EU:C:2006:130, body 30 a 34); z 8. marca 2007, Roquette Frères (C-441/05, EU:C:2007:150, body 35 až 48); z 29. júna 2010, E a F (C-550/09, EU:C:2010:382, body 37 až 52); z 18. septembra 2014, Valimar (C-374/12, EU:C:2014:2231, body 24 až 38); z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português (C-667/13, EU:C:2015:151, body 27 až 32); z 28. apríla 2016, Borealis Polyolefina a i. (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 a C-391/14 až C-393/14, EU:C:2016:311, bod 57), a zo 14. marca 2017, A a i. (C-158/14, EU:C:2017:202, body 71 až 75).

35. Chcem takisto zdôrazniť, že Súdny dvor v rozsudku Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português³³ odmietol uplatnenie toho, čo by sa mohlo označiť ako obrátená výnimka podľa rozsudku TWD. V tejto veci nepodal portugalský štát na Všeobecnom súde žalobu o neplatnosť rozhodnutia 2011/346/EU³⁴, ktoré dve súkromné bankové inštitúty naopak (neúspešne)³⁵ napadli, ale neskôr sa v rámci prejudiciálnej otázky položenej vo vnútroštátnom právnom spore odvolával na konečnosť rozhodnutia, ktoré bolo proti nemu vydané, ako aj na výnimku podľa rozsudku TWD.³⁶

36. Výnimka podľa rozsudku TWD nebráni vnútroštátnym súdom, aby *ex offico* alebo na návrh iného účastníka konania (ktorý nie je oprávnený podať žalobu o neplatnosť) vyjadrili svoje pochybnosti o platnosti aktu Únie prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.³⁷ Cieľom výnimky je predchádzať zneužitiu prostriedkov nápravy, ktoré právo Únie poskytuje účastníkom konania.

37. Pri takomto výklade teda judikatúra TWD nebráni vnútroštátnemu súdu, aby predložil návrh na začatie prejudiciálneho konania, keď má sám pochybnosti o platnosti aktu Únie a keď musí rozhodnúť o vnútroštátnych opatreniach na jeho vykonanie.³⁸ Výnimka podľa rozsudku TWD nemusí nevyhnutne narušiť *bežný* mechanizmus spolupráce vnútroštátnych súdov a Súdneho dvora v súvislosti s prejudiciálnym konaním.

38. Stručne povedané vyžaduje výnimka podľa rozsudku TWD: i) akt Únie, ii) neexistenciu žaloby o neplatnosť, iii) zjavnú a nespornú aktívnu legitimáciu jednotlivca na podanie žaloby o neplatnosť proti aktu Únie na Všeobecnom súde a iv) vnútroštátne vykonávacie opatrenia, proti ktorým smeruje vnútroštátny opravný prostriedok, v rámci ktorého sa uplatňuje neplatnosť aktu Únie.

39. Myslím si, že v tejto podobe a napriek kritike, ktorú vyvolala,³⁹ považujem výnimku podľa rozsudku TWD za úplne zmysluplnú a nevidím dôvod navrhovať Súdnemu dvoru, aby ju zavrhol. Naopak, považujem ju za jednu z doktrín, v ktorých zásada *stare decisis* nadobúda plné účinky.

33 V bode 30 rozsudku z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português (C-667/13, EU:C:2015:151) sa konštatuje, že výnimka podľa rozsudku TWD „[sa] uplatňuje... len voči účastníkom konania, ktorí sa odvolávajú na nezákonnosť aktu Únie pred vnútroštátnym súdom, pričom mohli bez akýchkoľvek pochybností podať voči tomuto aktu žalobu o neplatnosť podľa článku 263 ZFEÚ, čo však v stanovenej lehote neurobili. Z toho vyplýva, že skutočnosť, že Estado português, ktorý pred vnútroštátnym súdom nenamieta voči zákonnosti rozhodnutia 2011/346, nepodal voči tomuto rozhodnutiu pred Všeobecným súdom žalobu o neplatnosť, nie je relevantná na posúdenie prípustnosti otázok týkajúcich sa právoplatnosti uvedeného rozhodnutia“.

34 Rozhodnutie Komisie z 20. júla 2010 o štátnej pomoci C 33/09 (ex NN 57/09, CP 191/09) poskytnutej Portugalskom vo forme štátnej záruky pre BPP (Ú. v. EÚ L 159, 2011, s. 95).

35 Rozsudok z 12. decembra 2014, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português (T-487/11, EU:T:2014:1077).

36 Spor sa týkal pripísania pohľadávky portugalského štátu vo výške 24 462 921,24 eura vrátane príslušných úrokov do záväzkov banky BPP v kontexte jej likvidácie. Táto suma predstavuje výšku vymáhanej pomoci údajne neoprávnené priznanej banke BPP vo forme štátnej záruky za pôžičku vo výške 450 miliónov eur v prospech tejto banky.

37 K tomuto záveru dospel Súdny dvor v rozsudku z 10. januára 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a i. (C-222/04, EU:C:2006:8, body 72 a 74), v ktorom konštatoval, že návrh na začatie prejudiciálneho konania predložil z úradnej povinnosti vnútroštátny súd a nebol predložený na základe žiadosti právneho subjektu, ktorý aj keď mal možnosť podať žalobu o neplatnosť proti tomuto rozhodnutiu, nevyužil ju. Generálny advokát Jacobs doplnil vo svojich návrhoch (C-222/04, EU:C:2005:655, bod 63), že „v prejednávanej veci teda nie je prítomné možné zneužitie konania účastníkom, ktorý mal napadnúť rozhodnutie priamo na Súdnom dvore, ale tak neurobil, čo podľa mňa leží v centre judikátu vo veci TWD Textilwerke Deggendorf“.

38 Vnútroštátny súd môže dokonca uplatniť výnimku podľa rozsudku TWD *ex offico* na to, aby nepredložil návrh na začatie prejudiciálneho konania. V rozsudku z 18. júla 2007, Lucchini (C-119/05, EU:C:2007:434, bod 56), Súdny dvor uviedol, že „vnútroštátny súd konal správne, keď odmietol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa platnosti rozhodnutia 90/555, pretože spoločnosť Lucchini mohla toto rozhodnutie napadnúť v lehote jedného mesiaca od jeho vydania v súlade s článkom 33 Zmluvy o ESÚO. Uvedená spoločnosť tak však neurobila“.

39 BARAV, A.: „Déviation préjudicielle“. In: *Le renvoi préjudicielle dans le droit de l'Union européenne*. Bruylant, Brüssel, 2011, s. 217 – 282; RITLENG, D.: „Pour une systématique des contentieux au profit d'une protection juridictionnelle effective“. In: *Mélanges en hommage à Guy Isaac, 50 ans de droit communautaire*. Presses de l'Université des sciences sociales de Toulouse, 2005, zv. 2, s. 735; MARTÍNEZ CAPDEVILA, C.: „The action for annulment, the preliminary reference on validity and the plea of illegality: Complementary or alternative means“. In: *Yearbook of European Law*, 2006, zv. 25, s. 451; SCHWENSFEIER, R.: „The TWD principle post-Lisbon“. In: *European Law Review* 2012, s. 156.

40. Výnimka podľa rozsudku TWD spĺňa podľa môjho názoru dva vzájomne previazané ciele:

- Na jednej strane núti (toho, kto je zjavne aktívne legitimovaný) zvoliť si žalobu o neplatnosť, pretože je potrebné časovo obmedziť možnosti napadnutia zákonnosti aktov Únie, ktoré zakladajú právne účinky⁴⁰, a pretože je potrebné chrániť právnu istotu⁴¹.
- Na druhej strane vytvára medzi žalobou o neplatnosť a návrhom na začatie prejudiciálneho konania týkajúcim sa platnosti logický vzťah. Žaloba o neplatnosť je *vhodný* postup súdneho preskúmania zákonnosti aktu Únie, zatiaľ čo článok 263 ZFEÚ poskytuje aktívne legitimovaným jednotlivcom plnú súdnu ochranu.

41. Pri priamej žalobe sa po výmene procesných písomností žalobcu s orgánom alebo úradom alebo agentúrou Únie, ktorá je autorom aktu, otvára kontradiktórne konanie na Všeobecnom súde, pri ktorom existujú rozsiahle možnosti na nariadenie opatrení na zaistenie dôkazov. Tento mechanizmus zaisťuje dôkazné prostriedky pre presné určenie skutkového stavu a okrem toho umožňuje vstup vedľajších účastníkov do konania (napríklad konkurenčných podnikov, ktoré na pomoc nemali nárok).⁴²

42. V sporoch týkajúcich sa štátnej pomoci, ktoré sú bežne skutkovo a technicky zložité, sú klady žaloby o neplatnosť dokonca ešte zreteľnejšie⁴³. V nich dosahuje logika výnimky podľa rozsudku TWD (nie je náhoda, že bola prijatá vo veci týkajúcej sa štátnej pomoci) svoj plný zmysel, a to prinútiť osobu, ktorá je jednoznačne aktívne legitimovaná, aby tento druh prostriedku nápravy využila. Účastníci konania takto majú dodatočnú záruku dvojstupňového konania, pretože rozsudok Všeobecného súdu možno napadnúť pred Súdnym dvorom opravným prostriedkom.

43. Dovolím si dokonca tvrdiť, že v tejto špecifickej oblasti štátnej pomoci (a v iných podobných oblastiach, ktoré Komisia berie do úvahy vo svojich písomných stanoviskách)⁴⁴ môže návrh na začatie prejudiciálneho konania spôsobiť viac problémov, ako ich vyriešiť. Pri posúdení platnosti konkrétneho rozhodnutia (nie všeobecne záväzných platných predpisov), ktoré si vyžaduje komplexnú analýzu skutkového stavu a dôkazných prostriedkov s nevyhnutnými technickými komponentmi, sa vnútroštátne konanie javí ako nedostatočné na to, aby vnútroštátny súd bez prítomnosti orgánu, od ktorého akt Únie pochádza, mohol pred vydaním návrhu na začatie prejudiciálneho konania „dostatočne presne“ určiť výsledok takejto analýzy.⁴⁵

40 Rozsudok z 15. februára 2001, Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101, bod 29 a citovaná judikatúra).

41 Rozsudok TWD, bod 16.

42 V uznesení zo 6. októbra 2017, Greenpeace Energy/Komisia (C-640/16 P, neuvverejnené, EU:C:2017:752, body 61 až 63), sa uvádza, že osoba, ktorej sa priamo a osobne netýka rozhodnutie Komisie, ktorým sa povolí poskytnutie štátnej pomoci, môže túto pomoc napadnúť pred vnútroštátnymi súdmi a požiadať ich o predloženie návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Z toho vyplýva, že prejudiciálna otázka týkajúca sa platnosti má voči žalobe o neplatnosť podpornú povahu a že žaloba o neplatnosť je vhodná pre osoby, ktorých sa rozhodnutia Komisie priamo a osobne týkajú a ktoré ich chcú napadnúť.

43 Generálny advokát Jacobs toto zdôraznil vo svojich návrhoch vo veci TWD (C-188/92, EU:C:1993:358, body 17 až 20).

44 Komisia uvádza ako príklady rozhodnutia v oblasti obchodnej politiky (antidumping), obmedzujúce opatrenia, právne akty v oblastiach životného prostredia, chémie a lekárstva, ako aj právne akty prijaté v rámci poľnohospodárskej politiky a rybárskej politiky.

45 Vo svojich Odporúčaniach pre vnútroštátne súdy pri podávaní návrhov na začatie prejudiciálneho konania (Ú v. EÚ C 439, 2016, s. 1) Súdny dvor uvádza, že: „je nevyhnutné, aby sa rozhodnutie podať prejudiciálny návrh prijalo v takom štádiu konania, v ktorom je vnútroštátny súd schopný dostatočne presne vymedziť právny a skutkový rámec veci vo vnútroštátnom konaní a tiež právne otázky, ktoré kladie“.

44. V súvislosti s vyššie uvedeným možno namietat', že tieto nedostatky možno odstrániť v rámci prejudiciálneho konania na Súdnom dvore. Nepochybne je to tak, ale za cenu, že jeho vlastné funkcie sa zmenia na funkcie, ktoré boli v rámci súdnej štruktúry Únie zverené Všeobecnému súdu. Komisia správne pripomína, že Všeobecný súd sa zriadil z dôvodu, že „v prípade žalôb vyžadujúcich bližšie preskúmanie zložitých skutočností zlepši zriadenie druhého stupňa súdneho konania súdnu ochranu záujmov jednotlivcov“. Okrem toho jeho zriadenie „umožn[í] Súdnemu dvoru sústrediť svoju činnosť na základnú úlohu, ktorou je zabezpečenie jednotného výkladu práva Spoločenstva“.⁴⁶

45. Kritika judikatúry TWD, ktorá zdôrazňuje právo jednotlivca na účinnú súdnu ochranu, sa mi z toho hľadiska nezdá presvedčivá. Jednotlivec v skutočnosti nemá *právo*, aby vnútroštátny súd predložil návrh na začatie prejudiciálneho konania. Opakujem, ak je nepochybne aktívne legitimovaný, má však právo napadnúť akt Únie na Všeobecnom súde, teda pred prirodzene príslušným súdom, ktorý mu takúto ochranu poskytnie.

46. Rovnako nesúhlasím s názorom, že účastníci konania musia mať slobodu zvoliť si procesnú stratégiu, ktorú uprednostňujú, a že si preto v rámci lehoty podľa článku 263 ZFEÚ môžu vybrať medzi a) podaním žaloby o neplatnosť na Všeobecnom súde a b) dovolávaním sa neplatnosti aktu pred vnútroštátnymi súdmi so žiadosťou, aby predložili Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania.

47. Myslím si, že táto slobodná voľba súdu nie je ani vhodná, ani nerešpektuje prednosť žaloby o neplatnosť ako vhodného prostriedku, upraveného článkom 263 ZFEÚ, na posúdenie platnosti aktov Únie napadnutých zjavne aktívne legitimovanými žalobcami. Táto možnosť by podporovala nárast zložitých procesných situácií (podobných situácii v prejednávanej veci), ktoré narúšajú spôsob fungovania systému právnych prostriedkov stanovených právom Únie.⁴⁷

2. Význam lehoty v judikatúre TWD

48. Výnimka podľa rozsudku TWD nemá len brániť obchádzaniu lehoty na podanie žaloby o neplatnosť. Opakujem, že jej účelom je uprednostniť žalobu o neplatnosť ako *bežný* postup napadnutia aktov Únie pred návrhom na začatie prejudiciálneho konania, ak má jednotlivec teoretickú možnosť použiť oba prostriedky.

49. Z tohto pohľadu nie je čas, kedy sa jednotlivec obráti na vnútroštátne súdy a žiada od nich ako alternatívu k žalobe o neplatnosť predloženie návrhu na začatie prejudiciálneho konania, jediným relevantným faktorom. Vo veciach TWD a Nachi Europe⁴⁸ sa žalobcovia obrátili na vnútroštátne súdy *po uplynutí lehoty* na podanie žaloby o neplatnosť, čo je bežnou podmienkou na uplatnenie judikatúry TWD. Podľa môjho názoru musí ale táto judikatúra platiť aj v prípade, keď sa jednotlivec obráti na vnútroštátne súdy a nepriamo spochybni platnosť aktu Únie *v rámci lehoty*, v ktorej by mohol podať žalobu o neplatnosť na Všeobecnom súde.

46 Rozhodnutie Rady 88/591/ESUO, EHS, Euratom z 24. októbra 1988 o zriadení Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 319, 1988, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 181), tretie a štvrté odôvodnenie.

47 Súdny dvor musí riešiť tú istú vecnú otázku (či je zníženie príplatku EEG v prospech podnikov požierajúcich energiu štátnou pomocou) v dvoch rôznych sporoch s rôznymi procesnoprávnymi východiskovými situáciami: a) v tomto prejudiciálnom konaní a b) v rámci odvolania Nemecka proti rozsudku Všeobecného súdu, ktorým sa potvrdila zákonnosť rozhodnutia Komisie (vec C-405/16 P). Ak boli Georgsmarienhütte a tri iné podniky zjavne aktívne legitimované na podanie žaloby o neplatnosť, o čom som presvedčený, je dualita právnych prostriedkov dysfunkčná. Výnimka podľa rozsudku TWD túto dysfunkciu obmedzuje a umožňuje, aby Súdny dvor rozhodoval o zákonnosti rozhodnutia 2015/1585 výlučne v rámci odvolania proti *pilotnému* rozsudku Všeobecného súdu (ktoré prerušilo rozhodnutie ostatných žalôb o neplatnosť až do rozhodnutia Súdneho dvora o odvolaní).

48 Rozsudok z 15. februára 2001, Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101).

50. Bolo by nelogické, ak by výnimka podľa rozsudku TWD závisela od toho, kedy sa jednoznačne aktívne legitimovaný jednotlivec obráti na vnútroštátne súdy alebo od toho, aké rýchle sú vnútroštátne úrady pri prijímaní ich rozhodnutí o uplatnení aktu Únie. Skôr je rozhodujúce to, že jednotlivec, ktorý vedel o tom, že môže podať žalobu na Všeobecný súd, to neurobil.

3. Uplatnenie výnimky podľa rozsudku TWD na prejednávany prípad

51. Georgsmarienhütte a ďalšie tri podniky napadli na vnútroštátnom súde rozhodnutia BAFA z 3. decembra 2014 (o vrátení pomoci) pred tým, ako sa rozhodlo o ich odvolaní podanom na tomto úrade. Využitím procesných možností, ktoré im ponúka ich právny poriadok ako reakciu na nečinnosť správnych orgánov, podali svoju žalobu do určitej miery *s predstihom* 26. marca 2015 a dovoľovali sa v nej neplatnosti rozhodnutia 2015/1585. Ako sa vysvetlilo vyššie, nepodali proti tomuto rozhodnutiu žalobu o neplatnosť, napriek tomu, že predtým na Všeobecnom súde napadli rozhodnutie o začatí konania o štátnej pomoci (čo je, samozrejme, prípravný krok pred definitívnym rozhodnutím).

52. Tento sled skutočností (a opomenutí) núti k sústredeniu pozornosti na dva faktory: a) aktívnu legitimáciu uvedených podnikov a b) účinky lehoty na napadnutie rozhodnutia 2015/1585 na Všeobecnom súde.

a) Aktívna legitimácia žalujúcich podnikov

53. Boli Georgsmarienhütte a ďalšie tri podniky aktívne legitimované na podanie žaloby o neplatnosť proti rozhodnutiu 2015/1585?

54. Rozhodnutie 2015/1585 je podľa svojho článku 10 určené Spolkovej republike Nemecko. Podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ môže akákoľvek fyzická alebo právnická osoba za podmienok stanovených v prvom a druhom odseku podať žalobu proti aktom, ktoré jej nie sú určené, ale ktoré sa jej priamo týkajú. Z toho dôvodu sa musí preskúmať, či žalujúce podniky tieto podmienky splňajú.

55. Po prvé sa rozhodnutie 2015/1585 *priamo* týka podnikov žalujúcich v konaní vo veci samej, ak má podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora⁴⁹ priame účinky na ich právnu situáciu a neponecháva priestor na voľnú úvahu svojmu adresátovi (Nemecku) poverenému jeho uplatňovaním v dôsledku toho, že toto uplatňovanie má výlučne automatickú povahu bez uplatnenia iných vykonávajúcich ustanovení.

56. Články 6 a 7 rozhodnutia 2015/1585 ukladajú Nemecku povinnosť požadovať za vopred stanovených podmienok vrátenie nezaplatenej časti príplatku EEG, ktorá sa považuje za nezlučiteľnú pomoc. V týchto ustanoveniach sa (odkazom na prílohu III) stanovuje metóda vrátenia, príslušné úroky a ich výpočet a Nemecko je povinné požadovať okamžité a účinné vrátenie pomoci, ktoré musí prebehnúť do štyroch mesiacov od dátumu oznámenia rozhodnutia. Nemecko nemá žiadny priestor na voľnú úvahu a rozhodnutie 2015/1585 je účinné voči podnikom len na základe jeho administratívneho výkonu vnútroštátnymi orgánmi.

⁴⁹ Rozsudky z 5. mája 1998, Dreyfus/Komisia (C-386/96 P, EU:C:1998:193, bod 43), a zo 17. septembra 2009, Komisia/Koninklijke FrieslandCampina (C-519/07, EU:C:2009:556, bod 48).

57. Po druhé sa musí určiť, či sa rozhodnutie 2015/1585 v zmysle judikatúry Súdneho dvora *osobne* týka týchto podnikov. Podľa tejto judikatúry platí:

- „Iné subjekty ako osoby, ktorým je rozhodnutie určené, môžu tvrdiť, že sú osobne dotknuté, len ak sa ich toto rozhodnutie dotýka na základe ich určitých osobitných vlastností alebo na základe okolnosti, ktorá ich charakterizuje vo vzťahu k akejkoľvek inej osobe, a tým ich individualizuje obdobným spôsobom ako osobu, ktorej je rozhodnutie určené.“⁵⁰
- „Pokiaľ sa rozhodnutie týka skupiny osôb, ktoré boli určené alebo ich bolo možné určiť v čase prijatia tohto aktu a v závislosti od kritérií vlastných členom tejto skupiny, môžu tieto osoby byť osobne dotknuté týmto aktom, pokiaľ tvoria súčasť úzkeho okruhu hospodárskych subjektov, pričom o taký prípad môže ísť najmä vtedy, ak rozhodnutie mení práva nadobudnuté jednotlivcom v čase pred jeho prijatím.“⁵¹

58. Pokiaľ ide o štátnu pomoc, podnik v zásade nemôže napadnúť rozhodnutie Komisie, ktorým zakazuje schému odvetvovej pomoci, ak je týmto rozhodnutím dotknutý len z dôvodu svojej príslušnosti k predmetnému odvetviu a z dôvodu svojho postavenia potenciálneho príjemcu tejto schémy pomoci.⁵² Súdny dvor ale rozhodol tak, že

- „skutoční príjemcovia individuálnej pomoci poskytnutej na základe schémy pomoci, ktorej vymáhanie nariadila Komisia, sú z tohto dôvodu osobne dotknutí v zmysle [článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ]“,
- „príkaz na vymáhanie pomoci sa týka už individuálne všetkých príjemcov predmetnej schémy v rozsahu, v akom sú od prijatia sporného rozhodnutia vystavení riziku, že zvýhodnenia, ktoré získali, budú od nich vymáhané, pričom ich právna situácia je tým dotknutá. Títo príjemcovia sú preto súčasťou úzkeho okruhu“.⁵³

59. Štyri podniky žalujúce v konaní vo veci samej ako individuálni príjemcovia zníženia príplatku EEG, ktoré im priznal BAFA, museli vrátiť ich sumu potom, čo rozhodnutie 2015/1585 vyhlásilo toto zníženie za čiastočne nezlučiteľnú štátnu pomoc a nariadilo jej vrátenie (články 6 a 7). Nemecké orgány postupovali primerane rýchlo a prijali na základe rozhodnutia 2015/1585 relevantné opatrenia smerujúce k vráteniu. Toto rozhodnutie sa teda uvedených štyroch podnikov osobne týkalo vo vyššie uvedenom zmysle a preto boli jednoznačne aktívne legitimované napadnúť ho na Všeobecnom súde.

60. Uvedené podniky nemohli mať v tejto súvislosti žiadnu pochybnosť, čo vyplýva z toho, že podali žaloby o neplatnosť proti rozhodnutiu Komisie o začatí konania o preskúmaní zákonnosti pomoci. Okrem toho sa pokúsili zmeniť svoje pôvodné žaloby v tom zmysle, že mali zahŕňať napadnutie konečného rozhodnutia Komisie⁵⁴ po jeho prijatí. Paradoxne, neskôr nepodali proti rozhodnutiu

50 Rozsudok z 28. apríla 2016, Borealis Polyolefine a i. (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 a C-391/14 až C-393/14, EU:C:2016:311, bod 51), s odkazom na rozsudky z 15. júla 1963, Plaumann/Komisa (25/62, EU:C:1963:17), a z 28. apríla 2015, T & L Sugars a Sidul Açúcares/Komisia (C-456/13 P, EU:C:2015:284, bod 63).

51 Tamže, bod 53, s odkazom na rozsudok z 27. februára 2014, Stichting Woonpunt a i./Komisia (C-132/12 P, EU:C:2014:100, bod 59).

52 Rozsudky z 19. októbra 2000, Taliansko a Sardegna Lines/Komisia (C-15/98 a C-105/99, EU:C:2000:570, bod 33), a zo 17. septembra 2009, Komisia/Koninklijke FrieslandCampina (C-519/07, EU:C:2009:556, bod 53).

53 Pozri rozsudky z 19. októbra 2000, Taliansko a Sardegna Lines/Komisia (C-15/98 a C-105/99, EU:C:2000:570, bod 34); zo 17. septembra 2009, Komisia/Koninklijke FrieslandCampina (C-519/07 P, EU:C:2009:556, bod 54), a z 9. júna 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia (C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, body 53 a 56).

54 Uznesenia z 9. júna 2015, Stahlwerk Bous/Komisia (T-172/14, neverejnené, EU:T:2015:402); Georgsmarienhütte/Komisia (T-176/14, neverejnené, EU:T:2015:414); Harz Guss Zorge/Komisia (T-177/14, neverejnené, EU:T:2015:395), a Schmiedag/Komisia (T-183/14, neverejnené, EU:T:2015:396).

2015/1585 žalobu o neplatnosť, ako im odporučil Všeobecný súd.⁵⁵ Ostatné podniky požierajúce energiu, ktoré sa nachádzali v podobnej situácii, naopak podali takéto žaloby o neplatnosť, u ktorých Všeobecný súd prerušil konanie až do prijatia konečného rozhodnutia v pilotnom konaní Nemecko/Komisia.

61. Za týchto okolností som zastáva názor, že na štyri podniky, ktoré nepodali proti rozhodnutiu 2015/1585 žalobu o neplatnosť na Všeobecnom súde, hoci na to boli jasne a jednoznačne aktívne legitimované, je potrebné uplatniť výnimku podľa rozsudku TWD.

b) Lehota na podanie žaloby o neplatnosť rozhodnutia 2015/1585

62. Na pojednávaní sa predložil dôkaz o tom, že žalujúcim podnikom sa predložilo „úplné a konečné znenie“ rozhodnutia 2015/1585 6. januára 2015, počas konania na Všeobecnom súde proti začatiu konania o štátnej pomoci.⁵⁶

63. Keďže uverejnenie (vzhľadom na dátum prijatia veľmi neskoré) rozhodnutia 2015/1585 nebolo podmienkou jeho účinnosti, a stačilo, aby o ňom preukázateľne vedeli priamo a osobne dotknuté podniky, tak ako to bolo v tomto prípade, začala pre nich plynúť lehota na podanie žaloby o neplatnosť podľa údajov potvrdených na ústnom pojednávaní 6. januára 2015.⁵⁷

64. Vychádzajúc z tejto premisy nechali tieto podniky túto dvojmesačnú prekuzívnu lehotu stanovenú v článku 263 ZFEÚ (predĺženú o 10 dní z dôvodu vzdialenosti⁵⁸) už vypršať, keď 26. marca 2015 podali na vnútroštátnom súde žalobu. Po uplynutí tejto lehoty už nemohli „obísť konečnú povahu, ktorú voči [nim] nadobúda“ rozhodnutie 2015/1585, podaním žaloby na vnútroštátnych súdoch s cieľom napadnúť jeho platnosť.⁵⁹

65. Aj keby táto lehota nebola prekročená, bola by výnimka podľa rozsudku TWD v zmysle mojich vyššie uvedených úvah uplatniteľná. Už som spomenul, že nemecké orgány konali mimoriadne rýchlo, keď prijali vnútroštátne opatrenia na vrátenie pomoci ešte v deň prijatia rozhodnutia, 25. novembra 2014. Názor, že na tieto podniky by sa uplatňovala výnimka podľa rozsudku TWD vtedy, ak by sa obrátili na nemecké súdy po uplynutí dvoch mesiacov potom, čo sa preukázateľne dozvedeli o rozhodnutí 2015/1585, ale nie vtedy, ak by podali žalobu na tieto súdy vzhľadom na rýchlosť vnútroštátneho správneho konania pred uplynutím tejto lehoty, sa mi nezdá byť veľmi logický.

66. Súhrnne, na základe vyššie uvedeného zastávam názor, že judikatúra založená rozsudkom TWD je na prejednávany návrh na začatie prejudiciálneho konania uplatniteľná, a preto navrhujem, aby bol zamietnutý ako neprípustný.

55 Uznesenie z 9. júna 2015, Georgsmarienhütte/Komisia (T-176/14, neuverejnené, EU:T:2015:414, bod 24). Ďalšie tri uznesenia obsahujú identický bod.

56 Dňa 10. decembra 2014 požiadal Všeobecný súd Komisiu o predloženie rozhodnutia 2015/1585, ktoré sa predložilo žalujúcim podnikom 6. januára 2015. V ten istý deň požiadal Všeobecný súd účastníkov konania o stanovisko k následkom vyplývajúcim z prijatia rozhodnutia. Pozri uznesenie z 9. júna 2015, Georgsmarienhütte/Komisia (T-176/14, EU:T:2015:414, body 13 až 16).

57 Na pojednávaní sa tiež potvrdilo, že žalujúce podniky mali prístup k nedôvernému zneniu rozhodnutia 2015/1585 v anglickom jazyku, ktoré bolo zverejnené v decembri 2014 na webovej stránke Komisie.

58 Článok 60 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

59 Rozsudok TWD, bod 18.

B. Uplatnenie judikatúry Adiamix

67. Na odôvodnenie svojej druhej námietky neprípustnosti sa Komisia odvoláva na judikatúru Adiamix⁶⁰. Myslí si, že vnútroštátny súd rozhodnutie 2015/1585 ani sám nepreskúmal, ani nepredložil dôvody, na základe ktorých má pochybnosti o platnosti rozhodnutia 2015/1585, keďže len poukázal na tvrdenia žalobcov.

68. Súdny dvor vysvetlil, že „je dôležité, aby vnútroštátny súd najmä uviedol konkrétne dôvody, ktoré ho viedli k otázke o platnosti určitých ustanovení práva Únie, a uviedol dôvody neplatnosti, ktoré v dôsledku toho možno podľa jeho názoru uplatniť (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky Greenpeace France a i., C-6/99, EU:C:2000:148, bod 55, ako aj uznesenie Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, bod 22). Taká požiadavka vyplýva tiež z článku 94 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.“⁶¹

69. Okrem toho podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora informácie obsiahnuté v návrhu na začatie prejudiciálneho konania neslúžia iba na to, aby Súdnemu dvoru umožnili poskytnúť užitočné odpovede, ale aj na to, aby vládam členských štátov, ako aj ďalším dotknutým stranám bola poskytnutá možnosť podať pripomienky v súlade s článkom 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Súdnemu dvoru prináleží dbať na to, aby táto možnosť bola zaručená, lebo podľa tohto ustanovenia sa oznamujú dotknutým osobám iba návrhy na začatie prejudiciálneho konania doplnené o preklad do úradného jazyka každého členského štátu, s výnimkou vnútroštátneho spisu, ktorý Súdnemu dvoru prípadne predložil vnútroštátny súd.⁶² Ak vnútroštátny súd poukazuje na tvrdenia strán v konaní vo veci samej, ktoré sa môžu meniť v závislosti od ich záujmov, nezaručuje to preto vládam, orgánom Únie a ostatným dotknutým osobám, že sa v prejudiciálnom konaní predložia vhodné pripomienky.⁶³

70. V prejednávacom konaní vnútroštátny súd nepredkladá vlastné pochybnosti o platnosti rozhodnutia 2015/1585 a obmedzuje sa v tejto súvislosti na tieto konštatovania:

„Žalobcovia vyjadrili v uvedenom konaní pochybnosti o takom výklade práva Únie (článkov 107 a 108 ZFEÚ), ktorý použila Komisia. ...

Pokiaľ ide o detaily tvrdení žalobcov a na vyhnutie sa opakovaniu, súd odkazuje na vysvetlenia v žalobe z 26. marca 2015. ...

[Žalobcovia] v tomto smere uviedli odôvodnené pochybnosti, čo postačuje na predloženie návrhu na začatie prejudiciálneho konania o tejto otázke SDEÚ. ....

Podmienkou návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je, aby súd zdieľal pochybnosti predložené žalobkyňami s ohľadom na výklad článkov 107, 108 ZFEÚ uskutočneného Komisiou. V každom prípade považuje súd [žalobcami] predložené pochybnosti o rozhodnutí Komisie za závažné.“⁶⁴

71. Po prečítaní tejto časti návrhu na začatie prejudiciálneho konania si myslím, že striktné uplatnenie judikatúry zhrnutej v predchádzajúcich bodoch vedie k neprípustnosti prejudiciálnej otázky, keďže chýba *vlastné* odôvodnenie.

60 Uznesenie z 18. apríla 2013 (C-368/12, neuvverejnené, EU:C:2013:257).

61 Rozsudok zo 4. mája 2016, Philip Morris Brand a i. (C-547/14, EU:C:2016:325, bod 48).

62 Pozri najmä rozsudok z 13. apríla 2000, Lehtonen a Castors Braine (C-176/96, EU:C:2000:201, bod 23); uznesenie z 18. apríla 2013, Adiamix (C-368/12, neuvverejnené, EU:C:2013:257, bod 24), a rozsudok zo 4. mája 2016, Philip Morris Brand a i. (C-547/14, EU:C:2016:325, bod 49).

63 Uznesenie z 18. apríla 2013, Adiamix (C-368/12, neuvverejnené, EU:C:2013:257, bod 25).

64 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, s. 11.

72. Viem ale o tom, že Súdny dvor v iných prípadoch uplatnil túto judikatúru flexibilnejšie a vychádzal z toho, že mechanizmus prejudiciálnych konaní je založený na myšlienke spolupráce medzi súdmi. Z tohto pohľadu je možné zamietnuť námietku neprípustnosti, pretože v návrhu na začatie prejudiciálneho konania *sú uvedené* ako pochybnosti argumenty strán týkajúce sa neplatnosti rozhodnutia 2015/1585.

IV. O veci samej

73. Podporne a pre prípad, že Súdny dvor bude považovať návrh na začatie prejudiciálneho konania za prípustný, analyzujem, či je rozhodnutie 2015/1585 neplatné, pretože považuje obmedzenie príplatku EEG za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ.

74. Podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

75. Na to, aby mohla byť pomoc považovaná za nezlučiteľnú, musia byť teda splnené štyri podmienky: a) existuje zásah zo strany štátu alebo zo štátnych prostriedkov, b) tento zásah je schopný ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, c) priznáva selektívnu výhodu svojmu príjemcovi a d) narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže.⁶⁵

76. Je nepochybné, že zníženie príplatku EEG v prospech podnikov požierajúcich energiu spĺňa druhú (možnosť ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi) a štvrtú podmienku (narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže). Sporné sú naopak obe ďalšie podmienky, takže sa musí zistiť, či toto zníženie vytvorilo pre zvyhodnený podnik selektívnu výhodu a predovšetkým, či je za toto opatrenie zodpovedný štát a či je s týmto opatrením spojené použitie štátnych prostriedkov.

77. V prípade neexistencie *vlastných* úvah vnútroštátneho súdu o niektorých prejednávaných kľúčových bodoch (najmä o kontrolných a dozorných úlohách nemeckých orgánov v súvislosti so správou prostriedkov plynúcich z príplatku EEG) je potrebné vychádzať z toho, čo bolo v tejto súvislosti uvedené v rozhodnutí 2015/1585, pokiaľ sa jednoznačne nepreukáže, že Komisia pri jeho vydaní pochybila.

A. O existencii selektívnej výhody

78. V tomto kontexte je výhodou každá ekonomická výhoda, ktorú by podnik za normálnych trhových podmienok, teda bez štátneho zásahu, nezískal.⁶⁶ Výhoda existuje, ak sa finančná situácia podniku zlepšuje v priamom dôsledku štátneho konania a nie pôsobením voľného trhu.

79. Pod pojem štátna pomoc spadajú pozitívne výhody (napr. subvencie), ako aj štátne opatrenia, ktoré znižujú náklady obvykle zaťažujúce rozpočet podniku alebo podnik od týchto nákladov oslobodzujú.⁶⁷

65 Rozsudky zo 17. marca 1993, *Slovan Neptun* (C-72/91 a C-73/91, EU:C:1993:97, bod 18); z 15. júla 2004, *Pearle a i.* (C-345/02, EU:C:2004:448, bod 33); z 19. decembra 2013, *Vent De Colère a i.* (C-262/12, EU:C:2013:851, bod 15); zo 16. apríla 2015, *Trapeza Eurobank Ergasias* (C-690/13, EU:C:2015:235, bod 17); z 21. decembra 2016, *Komisia/Hansestadt Lübeck* (C-524/14 P, EU:C:2016:971, bod 40); z 27. júna 2017, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* (C-74/16, EU:C:2017:496, bod 38), a z 13. septembra 2017, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671, bod 17).

66 Rozsudky z 11. júla 1996, *SFEI a i.* (C-39/94, EU:C:1996:285, bod 60); z 29. apríla 1999, *Španielsko/Komisia* (C-342/96, EU:C:1999:210, bod 41); zo 17. júla 2008, *Essent Netwerk Noord a i.* (C-206/06, EU:C:2008:413, bod 79); zo 16. apríla 2015, *Trapeza Eurobank Ergasias* (C-690/13, EU:C:2015:235, bod 20), a z 27. júna 2017, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* (C-74/16, EU:C:2017:496, bod 65).

67 Rozsudky z 15. marca 1994, *Banco Exterior de España* (C-387/92, EU:C:1994:100, bod 13); z 19. septembra 2000, *Nemecko/Komisia* (C-156/98, EU:C:2000:467, bod 25); z 19. mája 1999, *Taliansko/Komisia* (C-6/97, EU:C:1999:251, bod 15); z 3. marca 2005, *Heiser* (C-172/03, EU:C:2005:130, bod 36), a z 27. júna 2017, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* (C-74/16, EU:C:2017:496, bod 66).

80. Podľa môjho názoru nemecké orgány poskytujú energeticky náročným odberateľom nespornú ekonomickú výhodu, keď znižujú príplatok EEG, ktorý by museli platiť, keďže zabraňujú tomu, aby dodatočné náklady elektriny EEG spotrebovanej týmito odberateľmi, ktoré by títo odberatelia inak museli hradiť, mohli opätovne získať prevádzkovatelia distribučnej siete (ďalej len „GRT“) a dodávateľa elektriny.

81. V § 40 zákona EEG z roku 2012 sa výška príplatku EEG, ktorá sa môže prenášať z dodávateľov elektriny na energeticky náročných odberateľov obmedzuje takto: BAFA vystaví na žiadosť rozhodnutie, ktoré zakáže dodávateľovi elektriny preniesť príplatok EEG v plnej výške na konečného spotrebiteľa, ak je ním podnik požierajúci energiu. § 41 zákona EEG z roku 2012 podmieňuje obmedzenie tým, že tieto podniky musia spĺňať určité podmienky, ktoré sa týkajú hlavne rozsahu ich spotreby energie.

82. Nemecká vláda pripúšťa, že kompenzačnou schémou obsiahnutou v týchto paragrafoch sa má obmedziť ekonomické preťaženie, ktoré vyplýva pre podniky požierajúce energiu z podpory výroby elektriny EEG. Má teda znížiť jeden z nákladov, ktoré obvykle zaťažujú rozpočet týchto podnikov.

83. Žalobcovia a nemecká vláda ale namietajú, že obmedzením príplatku EEG sa podnikom požierajúcim energiu neposkytuje *výhoda*, ale sa skôr kompenzuje ich *nevýhoda* v konkurencii s podnikmi z iných členských štátov.

84. Tento argument nebráni tomu, aby sa toto opatrenie považovalo za výhodu, aj keby to bolo len preto, že je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora: skutočnosť, že členský štát sa snaží prostredníctvom jednostranných opatrení priblížiť existujúce podmienky hospodárskej súťaže v určitom hospodárskom odvetví podmienkam, ktoré prevládajú v iných členských štátoch, nemôže zbaviť tieto opatrenia charakteru pomoci.⁶⁸

85. Komisia navyše predložila informácie,⁶⁹ ktoré vyvracajú skutkový predpoklad, na ktorom sa zakladá tento argument: podľa všetkého ceny elektrickej energie, ktoré tieto podniky musia platiť v Nemecku, nie sú napriek príplatku EEG vyššie ako priemerné ceny v krajinách Únie. Dôkaz údajného *znevýhodnenia* týchto podnikov v hospodárskej súťaži teda nebol predložený.

86. Žalobcovia tiež tvrdia, že za „normálne trhové podmienky“ je potrebné považovať podmienky, ktoré by existovali bez príplatku EEG, a nie tie podmienky, ktoré vznikli až po jeho zavedení. V takom prípade by zvýhodnenie, ktoré im bolo poskytnuté prostredníctvom príplatku EEG, odpadlo, keďže by neexistoval príplatok EEG, ktorý by mohol byť obmedzený.

87. Ani toto tvrdenie nie je presvedčivé. Príplatok EEG je mechanizmus, ktorý zaťažuje všetkých účastníkov nemeckého elektrického systému, takže k normálnym trhovým podmienkam je pre účely určenia, či existuje výhoda, potrebné zohľadniť aj také, ktoré vyplývajú zo zavedenia príplatku EEG. Obmedzenie týchto nákladov pre podniky požierajúce energiu predstavuje výnimku, ktorá im prináša špecifickú výhodu, keďže znižuje cenu, ktorú by v inom prípade museli zaplatiť za nimi spotrebovanú elektrinu.

88. Pre existenciu štátnej pomoci je okrem toho nevyhnutné, aby sa podnikom poskytla *selektívna* výhoda. Žalobcovia tvrdia, že obmedzenie príplatku nemá v súvislosti s nimi selektívny charakter, keďže je objektívne odôvodnené a potrebné pre zachovanie základných práv.

68 Rozsudok z 3. marca 2005, Heiser (C-172/03, EU:C:2005:130, bod 54 a citovaná judikatúra).

69 Komisia, „Energy Prices and Costs in Europe“, SWD(2014) 20 final, príloha III. Pri prijatí rozhodnutia 2015/1585 ukazovali údaje Eurostatu, že ceny elektriny v Nemecku pre priemyselných zákazníkov boli ôsme najnižšie v Únii a pre spotrebiteľov nižšie ako priemer v Únii.

89. Tento argument nie je vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora⁷⁰ takisto presvedčivý. Súhlasím s Komisiou do tej miery, že obmedzenie príplatku EEG má selektívny charakter, pretože zvyhodňuje len niektoré výrobné, energeticky náročné podniky.

90. Selektívny charakter výhody je ľahšie rozoznateľný, ak ide o pozitívne opatrenia, ktorými sa zvyhodnia jeden alebo viaceré menovite určené podniky. Určenie selektívneho charakteru je naopak ťažšie, ak členské štáty prijímajú predpisy, ktoré platia pre podniky spĺňajúce určité kritériá, ktorých ekonomické zaťaženie sa na základe týchto predpisov znižuje. Obmedzenie príplatku EEG pre podniky požierajúce energiu spadá do tejto (druhej) skupiny prípadov.

91. V týchto prípadoch sa analýza selektivity spravidla vykonáva v troch krokoch:

- Po prvé sa musí identifikovať relevantná právna úprava.
- Po druhé sa musí analyzovať, či určité opatrenie v rámci právnej úpravy predstavuje výnimku, pretože rozlišuje medzi hospodárskymi subjektmi, ktoré sa vzhľadom na ciele vlastného systému nachádzajú v skutkovo aj právne porovnateľnej situácii. Existencia výnimky je kľúčovým kritériom pre konštatovanie, či je opatrenie *a priori* selektívne.
- Ak ide o opatrenie, ktoré je výnimkou, musí sa po tretie určiť, či je odôvodnené povahou alebo všeobecnými účelmi systému, ku ktorému patrí.⁷¹

92. V systéme, na ktorom sa zakladá zákon EEG z roku 2012, musia podľa všeobecnej právnej úpravy platiť príplatky EEG všetci spotrebitelia elektriny (v skutočnosti zákon upravuje možnosť pomerne rozdeliť príplatky na spotrebiteľov, čo je v praxi bežnou záležitosťou).

93. Zníženie príplatku EEG pre niektoré podniky spracovateľského odvetvia, akými sú žalobcovia, predstavuje výnimku z tejto všeobecnej právnej úpravy, ktorá uprednostňuje len ich, ale nie podniky spotrebujúce elektrinu z iných výrobných odvetví. Obmedzenie príplatku EEG pre tieto podniky požierajúce energiu je teda selektívne.

94. Žalobcovia tvrdia, že zníženie príplatku EEG, ktorý musia platiť, prispieva k ochrane ovzdušia a životného prostredia, ako aj k udržateľnému rozvoju a k zabezpečeniu dodávok energií. Tieto dôvody všeobecného záujmu ale platia v každom prípade pre všeobecnú právnu úpravu príplatku EEG, ale nie pre jeho zníženie v prospech špecifickej kategórie priemyselných odvetví. Okrem toho sa týmto (čiastočným) oslobodením od všeobecného zaťaženia príplatkom EEG súčasne vytvára pre túto kategóriu hospodárskych aktérov podnet na zvýšenú spotrebu elektriny a znižujú sa príjmy dostupné na financovanie obnoviteľných energií. Nejde teda o dôvod, ktorý podľa judikatúry Súdneho dvora odôvodňuje výnimku.⁷²

95. Opatrenie nemožno odôvodniť ani ochranou základných práv, na ktoré sa odvolávajú žalujúce podniky. Tvrdia, že úplné platenie príplatku EEG vedie k takým zvýšeným nákladom, že by už nemohli vykonávať ich ekonomickú činnosť, v čom spočíva porušenie článku 16 Charty základných práv Európskej únie, ktorý zaručuje právo na slobodu podnikania.

⁷⁰ Rozsudok zo 16. apríla 2015, Trapeza Eurobank Ergasias (C-690/13, EU:C:2015:235, bod 22 a citovaná judikatúra).

⁷¹ Rozsudky z 9. októbra 2014, Ministerio de Defensa a Navantia (C-522/13, EU:C:2014:2262, body 42 a 43); z 18. júla 2013, P (C-6/12, EU:C:2013:525, bod 19); z 8. septembra 2011, Komisia/Holandsko (C-279/08 P, EU:C:2011:551, bod 62); z 8. septembra 2011, Paint Graphos a i. (C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550, bod 49 a nasl.), a z 8. novembra 2001, Adria-Wien Pipeline a Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (C-143/99, EU:C:2001:598, bod 48).

⁷² Rozsudky z 8. septembra 2011, Paint Graphos a i. (C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550, body 69 a 70); zo 6. septembra 2006, Portugalsko/Komisia (C-88/03, EU:C:2006:511, bod 81); z 8. septembra 2011, Komisia/Holandsko (C-279/08 P, EU:C:2011:551); z 22. decembra 2008, British Aggregates/Komisia (C-487/06 P, EU:C:2008:757), a z 18. júla 2013, P (C-6/12, EU:C:2013:525, bod 27 a nasl.).

96. Okrem toho, že ide o externý všeobecný záujem, ktorý nie je vlastný všeobecnej právnej úprave príplatku EEG, neuviedli ani podniky, ani nemecká vláda presné údaje na podporu tvrdenia, že platenie tohto príplatku za podmienok rozhodnutia 2015/1585 ohrozuje ich ďalšiu existenciu. Tento nedostatok dôkazov stačí na vyvrátenie relevantného tvrdenia, pričom nie je potrebné bližšie sa zaoberať vzťahom medzi slobodou podnikania a obsahom opatrení odvetvovej regulácie.

97. Nakoniec nesmie zostať nepovšimnutý fakt, že Európska komisia v rozhodnutí 2015/1585 stanovila, že zákon EEG z roku 2012 (t. j. zníženie nákladov na základe podpory EEG) možno povoliť, ak sa splnia „kritériá oprávnenosti stanovené v bodoch 185, 186 a 187 usmernení z roku 2014“⁷³ a táto „znížená sadzba príplatku EEG je primeraná podľa kritérií stanovených v bodoch 188 a 189 usmernení z roku 2014“⁷⁴.

98. Ak by príplatok EEG skutočne ohrozoval konkurenčné postavenie podnikov, ktoré intenzívne využívajú elektrinu, bol by zlučiteľný s vnútorným trhom v rámci hraníc stanovených usmerneniami z roku 2014. Nejde teda o absolútny zákaz zníženia nákladov, ale o zákaz ich zníženia na rámec usmernení. V rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania nebolo preukázané, že podmienky stanovené v rozhodnutí 2015/1585 toto kritérium nezohľadňujú.

99. V konečnom dôsledku vytvára zníženie príplatku stanovené zákonom EEG z roku 2012 pre podniky zvýhodnené touto výnimočnou schémou selektívnu výhodu v porovnaní so všeobecnou schémou platnou pre ostatných spotrebiteľov.

B. O existencii zásahu zo strany štátu alebo zásahu zo strany štátu za použitia štátnych prostriedkov

100. Na to, aby mohli byť zvýhodnenia považované za „pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, musia byť podľa judikatúry Súdneho dvora na jednej strane poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov a na druhej strane musia byť pripísateľné štátu.⁷⁵ Ide o dve kumulatívne podmienky,⁷⁶ ktoré sa pri posudzovaní opatrenia na základe tohto ustanovenia ale spravidla analyzujú spoločne.

101. Žalujúce podniky a nemecká vláda majú v podstate názor, že obmedzenie príplatku EEG v prospech žalujúcich podnikov nemožno ani pripísať štátu, ani nepredstavuje použitie štátnych prostriedkov.

1. Pripísateľnosť opatrenia štátu

102. Na účely posúdenia, či je opatrenie pripísateľné štátu, je podľa judikatúry Súdneho dvora potrebné najprv určiť, či sa na jeho prijatí zúčastnili orgány verejnej moci. To jednoznačne nastalo v prípade, keď sa selektívne výhody v prospech kategórie podnikov zaviedli zákonom.⁷⁷

73 Usmernenie o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ C 200, 2014, s. 1).

74 Odôvodnenie 215 rozhodnutia 2015/1585.

75 Rozsudky zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia (C-482/99, EU:C:2002:294, bod 24); z 19. decembra 2013, Vent De Colère! a i. (C-262/12, EU:C:2013:851, bod 16), a z 13. septembra 2017, ENEA (C-329/15, EU:C:2017:671, bod 20).

76 Pozri napr. rozsudok zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia (C-482/99, EU:C:2002:294, bod 24).

77 Rozsudky z 19. decembra 2013, Vent De Colère! a i. (C-262/12, EU:C:2013:851, bod 18), a z 13. septembra 2017, ENEA (C-329/15, EU:C:2017:671, bod 22), ako aj uznesenie z 22. októbra 2014, Elcogás (C-275/13, neuverejnené, EU:C:2014:2314, bod 23).

103. Priplatok EEG, ako aj jeho zníženie v prospech určitých podnikov požierajúcich energiu spracovateľského odvetvia boli upravené v zákone EEG z roku 2012 (§ 40 až 44). Zníženie týmto podnikom neudelujú *dobrovoľne* dodávatelia elektriny, ale opiera sa o legislatívne akty a regulačné akty nemeckého štátu, ktoré upravujú jeho právny režim. Považujem teda za nesporné, že udelenie tejto výhody je možné pripísať štátu.

2. Použitie štátnych prostriedkov v prospech určitých podnikov

104. Okrem pripísateľnosti štátu musí byť opatrenie spojené s použitím štátnych prostriedkov v prospech zvýhodnených podnikov.

105. Súdny dvor vyložil pojem „štátne prostriedky“ široko. Zahŕňa nielen prostriedky verejného sektora v úzkom zmysle, ale za určitých okolností aj určité prostriedky súkromných subjektov.

106. Nepriame zníženie príjmov štátu spôsobené prijatím vnútroštátnych právnych predpisov alebo opatrení, ak je im tento dôsledok vlastný, nepredstavuje použitie štátnych prostriedkov.⁷⁸ V tomto zmysle nie je výnimka z pravidiel pracovného práva, ktorým sa mení rámec zmluvných vzťahov medzi podnikmi a zamestnancami, použitím štátnych prostriedkov, hoci môže viesť k zníženiu odvodov do sociálneho poistenia alebo daní, ktoré sú povinné štátu platiť podniky a zamestnanci.⁷⁹

107. Najväčšie ťažkosti pri posúdení, či ide o použitie štátnych prostriedkov alebo nie, sa vynárajú, ak štáty prijímajú opatrenia na účely zásahov do hospodárskeho života, v dôsledku ktorých môžu určité podniky získať selektívnu výhodu. Konkrétne spadajú do šedej zóny prípady štátnych zásahov, ktoré presahujú prijatie jednoduchého všeobecného regulačného predpisu pre odvetvie, ale neprejavajú sa priamym použitím finančných prostriedkov. V tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania ide o jeden z týchto prípadov, na riešenie ktorého je potrebné najprv analyzovať rozsiahlu (a nie vždy priamočiaru) judikatúru Súdneho dvora prijatú v tejto oblasti.

a) Judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa nepriameho použitia štátnych prostriedkov: *PreussenElektra k Vent De Colère! a i.*

108. Intervencia štátu alebo prostredníctvom štátnych prostriedkov zahŕňa pomoc, ktorú poskytuje priamo štát, ako aj pomoc, ktorú poskytujú verejné alebo súkromné subjekty zriadené štátom na účely výkonu schémy pomoci alebo týmto výkonom poverené.⁸⁰ Právo Únie nemôže pripustiť, aby sa ustanovenia o štátnej pomoci obchádzali tým, že sa zriadia nezávislé subjekty, ktoré sa poveria rozdeľovaním štátnej pomoci.⁸¹

109. Štátne opatrenie, ktoré zvýhodňuje určité podniky alebo produkty, nestráca charakter bezplatnej výhody tým, že je úplne alebo čiastočne financované príspevkami vyberanými štátom od dotknutých podnikov.⁸²

78 Rozsudok z 13. marca 2001, *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160, bod 62).

79 Rozsudky zo 7. mája 1998, *Viscido a i.* (C-52/97, C-53/97 a C-54/97, EU:C:1998:209, body 13 a 14), a z 30. novembra 1993, *Kirsammer-Hack* (C-189/91, EU:C:1993:907, body 17 a 18).

80 Rozsudky z 22. marca 1977, *Steinike & Weinlig* (78/76, EU:C:1977:52, bod 21); z 13. marca 2001, *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160, bod 58), a z 13. septembra 2017, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671, bod 23).

81 Rozsudok zo 16. mája 2002, *Francúzsko/Komisia* (C-482/99, EU:C:2002:294, bod 23).

82 Rozsudok z 22. marca 1977, *Steinike & Weinlig* (78/76, EU:C:1977:52, bod 22).

110. Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa totiž v skutočnosti vzťahuje na všetky peňažné prostriedky, ktoré môžu orgány verejnej moci skutočne použiť na podporu podnikov bez ohľadu na to, či tieto prostriedky trvalo patria alebo nepatria do majetku štátu. Aj keď zodpovedajúce sumy nie sú trvalým spôsobom vo vlastníctve štátnej pokladnice, skutočnosť, že sú stále pod verejnou kontrolou, a teda k dispozícii príslušným vnútroštátnym orgánom, stačí na to, aby sa považovali za „štátne prostriedky“.⁸³

111. V súvislosti s odvetvím elektrickej energie Súdny dvor v rozsudku z 19. decembra 2013, *Vent De Colère! a i.*, uviedol, že „finančné prostriedky pochádzajúce z povinných príspevkov uložených právnou úpravou členského štátu, ktoré sú spravované a rozdeľované v zmysle tejto právnej úpravy, sa môžu považovať za štátne prostriedky v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, aj keď sú ich správou poverené subjekty, ktoré nie sú verejnými orgánmi“.⁸⁴

112. Z uvedenej judikatúry vyplýva, že pre určenie, či sú sporné prostriedky štátne v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, je rozhodujúci rozsah intervencie a kontroly, ktorý nad ňou vykonávajú orgány verejnej moci.

113. Neexistencia kontroly zo strany orgánov verejnej moci vysvetľuje, že Súdny dvor nepovažuje za pomoc napríklad prípady, v ktorých sa používajú prostriedky členov profesijnej organizácie na financovanie špecifického účelu v ich záujme, ktorý stanoví súkromná organizácia a ktorý slúži výlučne komerčným cieľom, pričom vo vzťahu k týmto prostriedkom štát funguje len ako prostriedok na zabezpečenie záväznej povahy príspevkov zavedených obchodnými organizáciami. Príkladmi takýchto prípadov sú veci *Pearle*⁸⁵ a *Doux Élevages*⁸⁶.

114. Neexistencia štátnej kontroly nad prevodom prostriedkov tiež vysvetľuje, že Súdny dvor nepovažuje za pomoc schémy, ktoré vedú k finančnému premiestneniu od jedného súkromného podniku k druhému bez dodatočného štátneho zásahu. V zásade nejde o použitie štátnych prostriedkov, ak peniaze priamo prechádzajú od jedného súkromného podniku na druhý súkromný podnik, pričom neprechádzajú cez štátom určenú verejnú alebo súkromnú organizáciu poverenú výkonom prevodu.⁸⁷

115. Takisto nejde o prevod štátnych prostriedkov, keď podniky, v ktorých väčšinu vlastní súkromnoprávne subjekty, nie sú poverené štátom, aby spravovali štátne prostriedky, ale majú iba povinnosť nákupu zo svojich vlastných finančných prostriedkov.⁸⁸ Z tohto skutkového stavu vychádza rozsudok *PreussenElektra*, podľa ktorého štátom uložená povinnosť súkromných dodávateľov kupovať za minimálne ceny elektrickú energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie nespôsobuje žiadny priamy alebo nepriamy prevod štátnych zdrojov na podniky vyrábajúce tento typ elektrickej energie a okolnosť, že nižšie príjmy týchto podnikov podliehajúcich tejto povinnosti pravdepodobne znížia

83 Rozsudky zo 16. mája 2002, *Francúzsko/Komisia* (C-482/99, EU:C:2002:294, bod 37); zo 17. júla 2008, *Essent Netwerk Noord a i.* (C-206/06, EU:C:2008:413, bod 70); z 19. decembra 2013, *Vent De Colère! a i.* (C-262/12, EU:C:2013:851, bod 21), a z 13. septembra 2017, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671, bod 25).

84 Rozsudok z 19. decembra 2013, *Vent De Colère! a i.* (C-262/12, EU:C:2013:851, bod 25), a z 2. júla 1974, *Taliansko/Komisia* (173/73, EU:C:1974:71, bod 35).

85 Rozsudok z 15. júla 2004, *Pearle a i.* (C-345/02, EU:C:2004:448, bod 41). V tejto veci, v ktorej išlo o financovanie reklamnej kampane v prospech odvetvia optiky, boli prostriedky na financovanie tejto reklamy vyberané od súkromných podnikov prostredníctvom verejnoprávnej profesijnej organizácie. Súdny dvor poprel, že išlo o „štátne prostriedky“, keďže táto organizácia s „povinný[m]i účelový[m]i poplatk[ami] určený[m]i na financovanie takejto kampane... v žiadnom okamihu nemôže voľne nakladať“.

86 Rozsudok z 30. mája 2013, *Doux Élevage a Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, bod 36). V tejto veci, v ktorej išlo o rozhodnutie, ktoré určuje dohodu uzatvorenú v rámci profesijnej organizácie (zložka poľnohospodárstva zaoberajúca sa chovom moriek), ktorá stanovuje príspevok na financovanie spoločných úkonov, o ktorých rozhodne táto organizácia, za záväznú, bola existencia štátnych prostriedkov popretá. Orgány verejnej moci nemohli použiť prostriedky pochádzajúce z týchto príspevkov na podporu určitých podnikov. O použití týchto prostriedkov rozhodovala medziodborová organizácia, pričom boli plne určené na ciele, ktoré sama stanovila. Tieto prostriedky neboli pod verejnou kontrolou a neboli k dispozícii štátnym orgánom.

87 Rozsudok z 24. januára 1978, *Van Tiggele* (82/77, EU:C:1978:10, body 25 a 26).

88 Rozsudky zo 17. júla 2008, *Essent Netwerk Noord a i.* (C-206/06, EU:C:2008:413, bod 74); z 19. decembra 2013, *Vent De Colère! a i.* (C-262/12, EU:C:2013:851, bod 35), a z 13. septembra 2017, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671, bod 26).

daňové príjmy, je v tejto súvislosti irelevantná, keďže tento dôsledok je takémuto opatreniu vlastný.⁸⁹ V tomto prípade boli dotknuté podniky (teda súkromní dodávatelia elektrickej energie) povinné odoberať za vlastné prostriedky špecifický druh elektriny, ale neboli štátom poverené spravovať režim štátnej pomoci.

116. V poľskom mechanizme, podľa ktorého museli dodávatelia predať podiel z elektriny pochádzajúcej z kogenerácie vo výške 15 % ich ročného predaja konečným spotrebiteľom, Súdny dvor takisto nekonštatoval existenciu štátnej kontroly (a teda ani existenciu prevodu štátnych prostriedkov).⁹⁰

117. O štátnu kontrolu a prevod štátnych prostriedkov ide naopak vtedy, keď sumy platené subjektmi prechádzajú cez verejnú alebo súkromnú inštitúciu, ktorá bola zriadená na to, aby tieto sumy pridelovala zvýhodneným subjektom. Tak to bolo vo veci Essent Netwerk Noord, v ktorej bol súkromný subjekt zákonom poverený vyberať v mene štátu príplatok k cene (tarifný príplatok) za elektrinu, a mal povinnosť ho pridelovať zvýhodneným subjektom, pričom nebol oprávnený ho použiť na iné účely, ako boli určené zákonom. Celá suma tohto príplatku (ktorý Súdny dvor klasifikoval ako daň) bola pod verejnou kontrolou, čo stačilo k jej kvalifikácii ako štátneho prostriedku.⁹¹

118. Súdny dvor konštatoval existenciu štátnej kontroly aj vo veci Vent de Colère! a i., v ktorej išlo o mechanizmus, ktorého financovanie znášali koneční spotrebiteľia a ktorým sa úplne pokryli dodatočné náklady, ktoré vznikli podnikom na základe povinnosti kupovať elektrinu z veterných elektrární. Išlo o zásah za použitia štátnych prostriedkov, a to napriek tomu, že sa tento mechanizmus čiastočne zakladal na priamom prevode prostriedkov medzi súkromnými subjektmi.⁹²

119. Tej istej logiky sa drží uznesenie Súdneho dvora vo veci Elcogás, v ktorej bolo sporné, či je možné „považovať príplatky, ktoré sa poskytujú súkromnému výrobcovi elektrickej energie a ktoré sú financované všetkými konečnými spotrebiteľmi elektriny v tuzemsku, za pomoc poskytovanú štátom alebo zo štátnych prostriedkov“.⁹³

120. Súdny dvor rozhodol, že mechanizmus na kompenzáciu dodatočných nákladov, z ktorého mal prospech uvedený podnik (a ktorý sa financoval prostredníctvom konečnej ceny elektriny uloženej všetkým španielskym spotrebiteľom a užívateľom prenosovej a distribučnej sústavy), sa má považovať za pomoc poskytovanú štátom alebo zo štátnych prostriedkov v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. V tejto súvislosti „je nepodstatné, že sumy určené na náhradu dodatočných nákladov nepochádzajú z osobitnej prirážky k cene elektriny a že posudzovaný mechanizmus financovania v prísnom zmysle slova nepatrí podľa vnútroštátneho práva do kategórie dane, daňového odvodu alebo parafiškálneho poplatku“.⁹⁴

89 Rozsudok z 13. marca 2001, PreussenElektra (C-379/98, EU:C:2001:160, body 59 až 62). Pozri aj rozsudok z 5. marca 2009, UTECA (C-222/07, EU:C:2009:124, body 43 až 47), o povinných príspevkoch uložených prevádzkovateľom televízneho vysielania v prospech filmovej tvorby, ktoré neboli spojené s prevodom štátnych prostriedkov.

90 Rozsudok z 13. septembra 2017, ENEA (C-329/15, EU:C:2017:671, body 27 až 30). Keďže príslušný poľský orgán schválil maximálne tarify predaja elektrickej energie konečným odberateľom, podniky nemohli systematicky prenášať finančnú záťaž vyplývajúcu z tejto povinnosti nákupu na konečných odberateľov. Preto nakupovali dodávatelia elektrickej energie za určitých okolností elektrickú energiu vyrobenú kogeneráciou za vyššiu cenu, než bola cena uplatňovaná pri predaji konečným odberateľom, čo viedlo u nich k dodatočným nákladom. Preto vzhľadom na neexistenciu možnosti úplného prenesenia takýchto dodatočných nákladov na konečných odberateľov formou ich financovania prostredníctvom povinného príspevku uloženého členskému štátu alebo prípadne aj pomocou mechanizmu úplnej náhrady, vychádzal Súdny dvor z toho, že podniky zabezpečujúce zásobovanie elektrickou energiou neboli poverené štátom, aby spravovali štátne prostriedky, ale financovali im uloženie povinnosť nákupu zo svojich vlastných finančných prostriedkov.

91 Rozsudok zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord (C-206/06, EU:C:2008:413, body 69 až 75).

92 Rozsudok z 19. decembra 2013, Vent De Colère! a i. (C-262/12, EU:C:2013:851, body 25 a 26).

93 Uznesenie z 22. októbra 2014, Elcogás (C-275/13, neuvyverejnené, EU:C:2014:2314, bod 20).

94 Tamže, body 30 a 31. Toto vysvetlenie môže mať význam na vyvrátenie námietky (uvedenej v odôvodnení 116 rozhodnutia 2015/1585), podľa ktorého „príplatok EEG nepredstavuje osobitný príspevok (Sonderabgabe) v zmysle nemeckého ústavného práva, lebo príjmy z príplatku EEG neboli zahrnuté do štátneho rozpočtu a verejné orgány nemali tieto finančné prostriedky k dispozícii, a to ani nepriamo“.

121. Táto verejná kontrola existovala aj pri príjmoch, ktoré sa vyberali podľa dánskeho práva na účely kompenzácie verejnoprávneho podniku (TV2 Reklame) za správu pomoci spočívajúcej v predaji reklamného priestoru pre TV2,⁹⁵ a z toho dôvodu ich Súdny dvor kvalifikoval ako štátne prostriedky.

b) Prevod štátnych prostriedkov v prejednávanej veci

122. Nemecká vláda a žalujúce podniky si myslia, že príplatok EEG a jeho obmedzenie v prospech určitých podnikov požierajúcich energiu sú mechanizmy, ktoré síce zaviedol zákon, ale pri ktorých nedochádza ani k prevodu štátnych prostriedkov a ani nie sú pod kontrolou nemeckých orgánov. Podľa ich názoru je tento mechanizmus zlučiteľný s rozsudkom PreussenElektra, pretože zákon EEG z roku 2012 sa podstatne neodlišuje od nemeckej právnej úpravy z roku 1990, ktorú Súdny dvor nepovažoval za štátnu pomoc.

123. Tak ako už uviedla v rozhodnutí 2015/1585, Komisia zastáva naopak názor, že pod kontrolou nemeckých orgánov dochádza k prevodu prostriedkov na energeticky náročných odberateľov. Podľa nej ide o mechanizmus na podporu obnoviteľnej energie, ktorý sa odlišuje od toho, ktorý sa analyzoval v rozsudku PreussenElektra, a ktorý sa skôr podobá na tie mechanizmy, ktoré sa použili v iných členských štátoch (Belgicko, Francúzsko, Španielsko, Rakúsko), ktoré Súdny dvor kvalifikoval ako štátnu pomoc, pretože predstavovali orgánmi kontrolované platby určitým podnikom.⁹⁶

124. Na základe analýzy judikatúry Súdneho dvora prijatej v tejto oblasti sa prikláňam k názoru Komisie. Ako východiskový bod pripomínam, že príplatok EEG vybraný a spravovaný GRT bol zavedený nemeckými orgánmi na účely pokrytia nákladov vzniknutých regulovanými cenami a trhovými prémiami, ktoré stanovil zákon EEG z roku 2012, ako aj na účely zabezpečiť výrobcem zelenej elektrickej energie (EEG) vyššiu cenu, ako je trhovú cenu. V dôsledku toho je príplatok EEG súčasťou politiky nemeckého štátu na podporu výrobcov elektriny EEG, ktorá bola stanovená v zákone EEG z roku 2012 a v jeho vykonávacích predpisov. Účelom zníženia príplatku v prospech určitých podnikov požierajúcich energiu zo spracovateľského odvetvia bolo zmiernenie ich finančného zaťaženia nákladmi tejto pomoci.

125. Relevantnými kritériami pre posúdenie kontroly nemeckých orgánov nad prostriedkami získanými príplatkom EEG (vrátane jeho zníženia v prospech určitých podnikov požierajúcich energiu), a teda aj pre posúdenie ich charakteru ako štátnych prostriedkov, sú:

- verejnoprávny charakter týchto prostriedkov,
- správa príplatku EEG prostredníctvom GRT na základe zákonnej povinnosti a
- správno-právna kontrola nemeckých orgánov nad príplatkom EEG, ako aj jeho obmedzenie v prospech určitých podnikov požierajúcich energiu.

⁹⁵ Rozsudok z 9. novembra 2017, Komisia/TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836, body 59 a 63). V tejto veci dánsky štát zriadil, kontroloval a poveril dva verejnoprávne podniky (TV2 Reklame a Fonds TV2) spravovať príjmy z predaja reklamného priestoru iného verejnoprávneho podniku (TV2/Danmark). Tieto príjmy boli vždy pod kontrolou dánskeho štátu a k jeho dispozícii a minister kultúry mohol rozhodnúť o ich použití na iný účel ako na účel prevodu na Fonds TV2.

⁹⁶ Rozsudky zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord a i. (C-206/06, EU:C:2008:413), a z 19. decembra 2013, Vent De Colère! a i. (C-262/12, EU:C:2013:851), uznesenie z 22. októbra 2014, Elcogás (C-275/13, neuverejnené, EU:C:2014:2314), ako aj rozsudok Všeobecného súdu z 11. decembra 2014, Rakúsko/Komisia (T-251/11, EU:T:2014:1060).

1) Verejnoprávny charakter prostriedkov získaných na základe príplatku EEG a jeho zníženie v prospech podnikov požierajúcich energiu

126. Výrobcovia elektriny z obnoviteľných zdrojov majú záruku prednostného odberu tejto elektriny a vyplatenia jej ceny (prostredníctvom zákonom stanovených prémie) zo strany prevádzkovateľov miestnych distribučných sietí. Títo prevádzajú elektrinu z obnoviteľných zdrojov na GRT, ktorí sú povinní uhradiť im nimi zaplatené prémie. Príplatok EEG sa vypočíta na základe predaja elektriny na burze elektriny. Potom sa príplatok EEG čisto finančne presunie na GRT, ktorí ho prenajú na podniky dodávajúce elektrickú energiu konečným spotrebiteľom.

127. Prenos príplatku EEG je podnikateľským rozhodnutím dodávateľských podnikov, ale *de facto* prebieha systematicky a je v súlade s cieľom zákona EEG z roku 2012. Obmedzenie príplatku pre určité podniky požierajúce energiu sa kompenzuje zodpovedajúcim dodatočným zaťažením ostatných spotrebiteľov, teda tých, ktorí nie sú obmedzením zvýhodnení.⁹⁷

128. Nemecká vláda a žalujúce podniky uvádzajú, že príplatok EEG (a teda aj jeho obmedzenie) spôsobil len to, že sa súkromné prostriedky premiestňujú medzi takisto súkromnými podnikmi, ktorých vzťahy sa riadia výlučne podľa občianskoprávných zmlúv. Ide o schému na účely zákonného stanovenia minimálnej ceny za predaj výrobku súkromnými podnikmi.

129. Nesúhlasím s týmto argumentom, pretože príplatok EEG nie je výsledkom jednoduchej iniciatívy GRT, ale uplatnenia nemeckého práva, ktorý na účely výberu finančných prostriedkov na pokrytie nákladov podpory elektriny EEG zdefinoval príjemcov (výrobcovia elektriny EEG a určitých podnikov požierajúcich energiu), takzvané „kritériá oprávnenosti“ a výšku podpory.

130. GRT nemôžu uložiť príplatok podľa ich voľnej úvahy a nemecké orgány kontrolujú jeho výpočet, výber a správu, ako aj obmedzenie platné pre podniky požierajúce energiu, ktoré stanovuje správny akt. Ustanovenia o určení príplatku garantujú, aby sa ním zabezpečilo dostatočné finančné pokrytie na zaplatenie podpory elektriny EEG, vrátane odpočtu v prospech podnikov požierajúcich energiu. Tieto ustanovenia nepovoľujú dodatočné príjmy prevyšujúce pokrytie týchto nákladov a GRT nesmú použiť príplatok EEG na financovanie iných činností.

131. Financovanie príplatku EEG, ako aj jeho obmedzenie sú navrhnuté tak, že náklady podpory výroby elektriny EEG sa postupne prenášajú na účastníkov nemeckého trhu s elektrickou energiou. Ako som už uviedol vyššie, tento systém je založený na tejto logike:

- koneční spotrebiteľia elektriny platia príplatok EEG, ktorého dopady sú zmiernené v prospech určitých podnikov požierajúcich energiu,
- výrobcovia elektriny z obnoviteľných zdrojov dostávajú príslušnú finančnú podporu a
- miestne dodávateľské podniky, GRT a iné dodávateľské podniky ďalej prenášajú sumu príplatku EEG pod kontrolou nemeckých orgánov.

132. Charakter príplatku EEG teda zodpovedá charakteru štátnych prostriedkov na podporu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov a nie čisto súkromných prostriedkov podnikov a spotrebiteľov, s ktorými môžu navzájom obchodovať.

⁹⁷ Je to potvrdené v odôvodnení 54 rozhodnutia 2015/1585: „...Nemecké združenie spotrebiteľov energie (Bund der Energieverbraucher), ktoré pôvodne podalo Komisii sťažnosť týkajúcu sa zákona EEG z roku 2012, tvrdilo, že znížené sadzby príplatku EEG skutočne predstavujú štátnu pomoc... pre energeticky náročných odberateľov a že poškodzuje tie nemecké podniky a tých nemeckých spotrebiteľov, ktorí musia platiť vyšší poplatok EEG bez toho, aby využívali podobné znížené sadzby“.

133. Skutočnosť, že v Nemecku neexistuje verejná inštitúcia zriadená špecificky na správu týchto prostriedkov, nebráni tomuto charakteru. Táto funkcia sa prideliť účastníkom trhu s elektrinou (najmä skupine GRT). Už som poukázal na to, že podľa Súdneho dvora podmienkou prevodu štátnych prostriedkov v zmysle článku 107 ZFEÚ nie je to, aby pochádzali z rozpočtu alebo z majetku štátu alebo aby ich nariaďovala, rozdeľovala a spravovala verejná inštitúcia.

134. Pre ich zaradenie k štátnym prostriedkom postačuje, aby sa prevádzali medzi subjektmi na účel ich presunu na konečných prijímateľov výhod pomoci. To platí dokonca aj vtedy, keď sú spravované inými ako verejnými inštitúciami, pokiaľ prevod hospodárskych zdrojov (v tomto prípade od konečných spotrebiteľov na výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov) prebieha na základe zákona a pod kontrolou štátnych orgánov. To je mechanizmus, ktorý stanovuje zákon EEG z roku 2012, ktorý je podľa môjho názoru podobný mechanizmom, ktoré viedli k judikatúre *Vent De Colère!* a i.⁹⁸

135. Schému podpory navrhol nemecký zákonodarca, takže okolnosti nie sú podobné okolnostiam v rozsudku *Doux Élevage*⁹⁹. Okrem toho určil sám zákonodarca účel týchto súm (podpora výroby elektriny EEG) a GRT nemôžu o ich použití rozhodovať na základe voľnej úvahy.¹⁰⁰

136. Na rozdiel od tvrdení nemeckej vlády a žalujúcich podnikov nie je prejednávaný skutkový stav podobný tomu, na ktorom sa zakladal rozsudok *PreussenElektra*. V tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že pri zákone stanovenej možnosti pre výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie predávať ich elektrinu za vyššiu ako trhovú cenu, neboli zmobilizované štátne prostriedky. Obe veci preukazujú podľa môjho názoru tieto základné rozdiely:

- Vo veci *PreussenElektra* neboli súkromné podniky zákonom poverené spravovať štátne prostriedky, ale boli povinné odoberať elektrinu za vlastné finančné prostriedky.¹⁰¹ Na rozdiel od toho, GRT si neplnia povinnosť dodatočne kompenzovať výrobcov elektriny EEG použitím vlastných finančných prostriedkov, ale prostredníctvom príplatku EEG, výťažok z ktorého sa používa výlučne na financovanie schémy pomoci a kompenzácie zavedenej zákonom EEG z roku 2012.
- Mechanizmus analyzovaný v rozsudku *PreussenElektra* nestanovoval žiadny kompenzačný systém, zatiaľ čo štát prostredníctvom zákona EEG z roku 2012 zabezpečuje, aby sa súkromným podnikom vyrábajúcim elektrinu z obnoviteľných zdrojov úplne pokryli všetky dodatočné náklady, a umožňuje, aby tieto dodatočné náklady znášali spotrebiteľia.
- Zákon EEG z roku 2012 upravuje príplatok EEG (s obmedzením pre určité podniky požierajúce energiu spracovateľského odvetvia) a stanovuje jeho postupný presun zabezpečovaný GRT, takže jeho celkovú sumu zaplatia *de facto* spotrebiteľia prostredníctvom ich faktúr a následne sa prevedie na výrobcov elektriny EEG. Vo veci *PreussenElektra* sa naopak táto okolnosť nevyskytovala.

137. Na základe týchto znakov prejednávaného systému ho nemožno považovať za jednoduchý mechanizmus na určenie minimálnej ceny za predaj výrobku (elektriny EEG) medzi súkromnými podnikmi v zmysle rozsudkov *PreussenElektra* a *Van Tiggele*. Skôr ide o globálnejšiu schému na podporu energie z obnoviteľných zdrojov, ktorej výrobcovi sa zaručuje príviv štátnych prostriedkov, ktoré v konečnom dôsledku pochádzajú od konečných spotrebiteľov a ktoré spravujú GRT, a to pod kontrolou a dohľadom troch nemeckých orgánov, a to Bundesnetzagentur (Spolková agentúra pre siete, ďalej len „BNetzA“), BAFA a Umweltbundesamt (Agentúra pre životné prostredie). Týmito funkciami sa budem ešte zaoberať nižšie.

98 Rozsudky z 19. decembra 2013, *Vent De Colère!* a i. (C-262/12, EU:C:2013:851, bod 25); zo 17. júla 2008, *Essent Netwerk Noord* a i. (C-206/06, EU:C:2008:413, bod 70), a uznesenie z 22. októbra 2014, *Elcogás* (C-275/13, EU:C:2014:2314, bod 32).

99 Rozsudok z 30. mája 2013, *Doux Élevage* a *Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348).

100 Rozsudok z 15. júna 2006, *Air Liquide Industries Belgium* (C-393/04 a C-41/05, EU:C:2006:403, bod 46 a citovaná judikatúra).

101 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2013, *Vent De Colère!* a i. (C-262/12, EU:C:2013:851, bod 35).

2) *Zákonná povinnosť GRT spravovať príplatok EEG a jeho zníženie v prospech podnikov požierajúcich energiu*

138. Nemecká vláda a žalujúce podniky napádajú konštatovanie v rozhodnutí 2015/1585, že GRT boli spoločne poverení správou štátnych prostriedkov. Myslia si, že rôzni účastníci hospodárskej súťaže dotknutí zákonom EEG z roku 2012, ako aj zvyšok týchto účastníkov, sa obmedzil na vzájomný zápočet ich občianskoprávných nárokov vyplývajúcich z ich zákonom uznaných práv. Tým sa odlišujú od verejných a súkromných subjektov, ktorých účasť na mechanizme na podporu elektriny EEG sa analyzovala v rozsudku *Vent De Colère!* a i.

139. Podľa môjho názoru sú naopak GRT na základe povinnosti, ktorá im bola zverená zákonom EEG z roku 2012, povinní spravovať príplatok EEG (vrátane jeho zníženia v prospech podnikov požierajúcich energiu), a tak sa stať centrom spôsobu fungovania systému na podporu elektriny EEG. To vyplýva z funkcií stanovených najmä v § 34 až 39 zákona EEG z roku 2012.¹⁰²

140. Z príplatku EEG sa stávajú prostriedky určené na účely, ktoré nemecký zákonodarca od začiatku a definitívne definoval, pričom na zhromaždenie týchto prostriedkov je nevyhnutný zásah určitých sprostredkovateľov, ktorí sú poverení ich výberom a správou. Tieto prostriedky sa vedú v oddelenom účtovníctve a neprevádzajú sa ani do všeobecného rozpočtu GRT, ani sa im nenechávajú na voľné disponovanie. GRT sú na základe štátneho poverenia zodpovední za finančný tok od konečných spotrebiteľov k výrobcam, a to v rámci im uloženej zákonnej povinnosti. Nevyrovnávajú teda žiadne súkromné pohľadávky, ale spravujú pod štátnou kontrolou príplatok, ktorý má verejnoprávnu povahu.

102 Podľa odôvodnenia 106 uznesenia 2015/1585 musia GRT:

nakupovať elektrinu vyrobenú v ich oblasti podľa zákona EEG buď priamo od výrobcu, pokiaľ je priamo napojený na prenosové vedenie, alebo od prevádzkovateľov distribučnej sústavy (PDS) za výkupné ceny, alebo zaplatiť trhovú prémii. Elektrina vyrobená podľa zákona EEG, ako aj finančné zataženie spojené s podporou poskytovanou na základe zákona EEG z roku 2012 sa preto centralizujú na úrovni každého zo štyroch prevádzkovateľov prenosovej sústavy,

uplatňovať zvýhodnenie ekologickej elektrickej energie na dodávateľov, ktorí o to požiadajú a splnia príslušné podmienky stanovené v § 39 ods. 1 zákona EEG z roku 2012,

rovnomerne si medzi sebou rozdeľovať množstvo elektriny vyrobenej podľa zákona EEG tak, aby každý z nich kupoval rovnaký podiel tejto elektriny,

predávať elektrinu vyrobenú podľa zákona EEG na spotovom trhu podľa pravidiel vymedzených v zákone EEG z roku 2012 a jeho vykonávacích ustanoveniach, čo môžu robiť spoločne,

spoločne vypočítať výšku príplatku EEG, ktorá musí byť rovnaká za každú kWh spotrebovanú v Nemecku, a to ako rozdiel medzi príjmami z predaja elektriny vyrobenej podľa zákona EEG a výdavkami spojenými s nákupom tejto elektriny,

spoločne zverejňovať príplatok EEG v osobitnom formáte na spoločnej webovej stránke,

zverejňovať tiež súhrnné informácie o elektrine vyrobenej podľa zákona EEG,

porovnávať predpokladanú výšku príplatku EEG s tým, aká mala skutočne byť v danom roku, a prispôbovať výšku príplatku na nasledujúci rok,

zverejňovať prognózy na niekoľko rokov vopred,

vyberať príplatok EEG od dodávateľov elektriny,

(každý z nich) viesť všetky finančné toky (výdavky a príjmy) súvisiace so zákonom EEG z roku 2012 na oddelených bankových účtoch.“

3) Kontrola nemeckých orgánov nad príplatkom EEG

141. Nemecká vláda a žalujúce podniky tvrdia, že verejné orgány, najmä BNetzA a BAFA, majú príliš obmedzené právomoci na to, aby mohli vykonávať významnú kontrolu nad príplatkom EEG (a teda aj nad jeho obmedzením v prospech podnikov požierajúcich energiu). Nemecká vláda tvrdí, že ustanovenia zákona EEG z roku 2012 o výpočte príplatku, povinnosti týkajúce sa transparentnosti a dohľad zo strany BNetzA slúžia len na to, aby zabránili obohateniu nejakého súkromného subjektu v priebehu platobného reťazca.

142. Nemecké orgány ale nielen dohliadajú na zákonnosť konania subjektov, ktoré sa zúčastňujú na vyberaní príplatku EEG, ale v prípade potreby aj ukladajú sankcie (BNetzA) alebo skúmajú, či je energožrút oprávnený na obmedzenie príplatku (BAFA). Podľa môjho názoru je nepopierateľné, že vykonávajú procesnoprávnu kontrolu a dohľad nad príplatkom EEG.

143. Konkrétne má na základe § 61 zákona EEG z roku 2012 BNetzA v rámci svojich kontrolných funkcií úlohu dohliadať na to, aby GRT pri dodržiavaní právnych a správnych predpisov predávali elektrinu EEG v súlade s ustanoveniami § 37 zákona EEG z roku 2012 a aby príplatok EEG určovali, stanovovali a zverejňovali a účtovali ho dodávateľom elektriny. Na druhej strane sú GRT podľa § 48 zákona o EEG z roku 2012 povinní predkladať údaje týkajúce sa kompenzačného mechanizmu BNetzA.¹⁰³

144. BNetzA má výkonné úlohy a právomoci týkajúce sa rôznych výdavkov a príjmov, ktoré môžu GRT zahrnúť do výpočtu príplatku EEG. Môže prijímať vykonateľné rozhodnutia na úpravu výšky príplatku EEG a na účely výkonu zákona EEG z roku 2012 môžu udeľovať peňažné pokuty subjektom, ktorí sú účastníkmi systému.

145. V súvislosti s podnikmi požierajúcimi energiu sú správne úkony takisto relevantné: tieto podniky musia podávať príslušnému ministerstvu informácie nevyhnutné na posúdenie toho, či sa dosiahnu ciele stanovené v rámci § 40 EEG. BNetzA musí zabezpečiť, že sa príplatok EEG zníži pre tých dodávateľov, ktorí spĺňajú podmienky § 39 zákona EEG z roku 2012. Okrem toho BAFA rozhoduje, či sú podniky požierajúce energiu, ktoré podali príslušnú žiadosť, oprávnené zaplatiť len obmedzený príplatok EEG; je to rozhodnutie, ktoré možno napadnúť na nemeckých správnych súdoch, ale nie na občianskoprávných súdoch.

146. V súvislosti s týmto nie vyčerpávajúcim výpočtom dozorných a kontrolných právomocí nemeckých orgánov v súvislosti s prostriedkami vzbieranými prostredníctvom príplatku EEG nevidím žiadne postačujúce dôvody, ktoré by potvrdili, že rozhodnutie 2015/1585 je neplatné, pretože sa v ňom konštatovalo, že tieto prostriedky sú pod kontrolou štátnych orgánov.

147. Na základe toho zastávam názor, že obmedzenie príplatku EEG, tak ako sa uplatňovalo na žalujúce podniky, predstavuje prevod štátnych prostriedkov v ich prospech v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

103 Podľa odôvodnenia 39 rozhodnutia 2015/1585 je BNetzA poverená zabezpečením toho, aby:

GRT predávali na spotovom trhu elektrinu, za ktorú sa platia výkupné ceny v súlade s platnými pravidlami...

GRT riadne určovali, stanovovali a zverejňovali príplatok EEG,

GRT správne účtovali príplatok EEG dodávateľom elektriny,

prevádzkovatelia siete správne účtovali výkupné ceny a prémie GRT,
..."

V. Návrh

148. Na základe vyššie uvedených úvah navrhujem Súdnemu dvoru, aby:

1. Zamietol prejudiciálnu otázku položenú Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Správny súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) ako neprípustnú.
2. Subsidiárne konštatoval, že v tomto prejudiciálnom konaní sa nepreukázali skutočnosti umožňujúce konštatovať neplatnosť rozhodnutia Komisie (EÚ) 2015/1585 z 25. novembra 2014 o schéme štátnej pomoci SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN), [ktorú poskytlo Nemecko na podporu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a energeticky náročných odberateľov] v rozsahu, v akom upravuje zníženie všeobecného príplatku stanoveného nemeckým právom v prospech určitých energeticky náročných odberateľov.